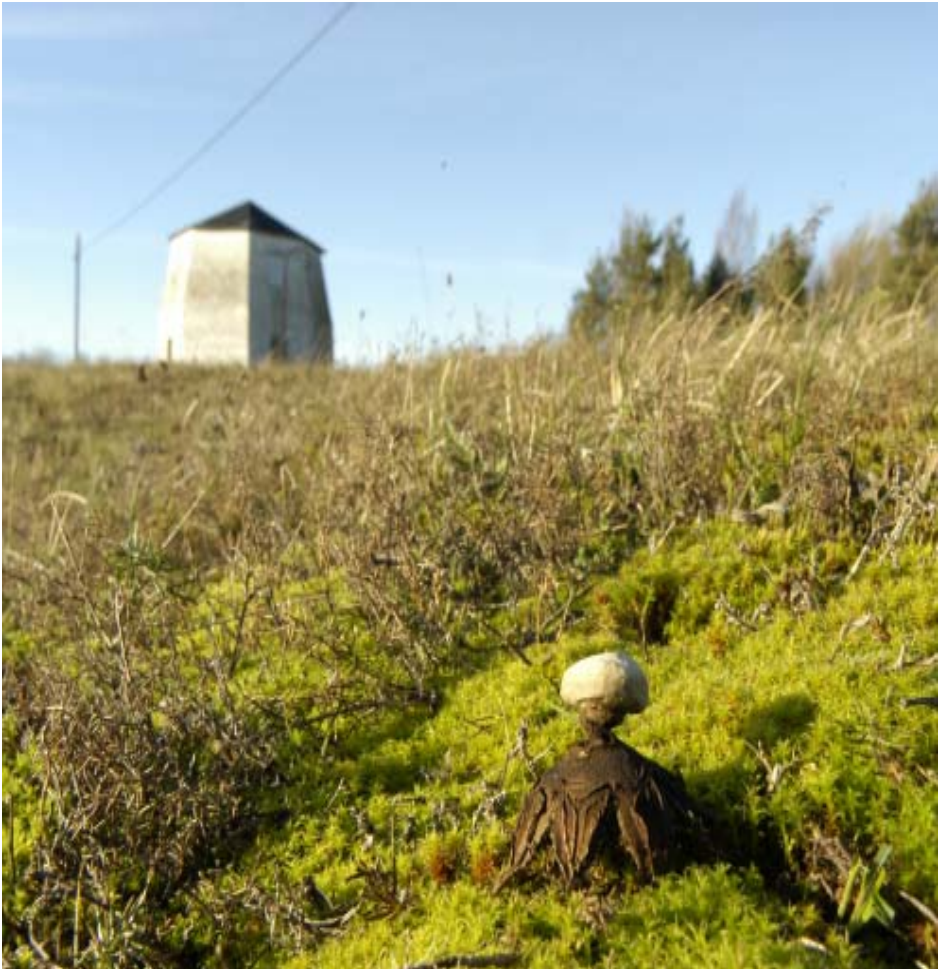
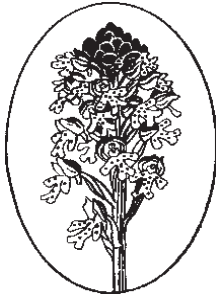

Krutbrännaren

Nr 3 • 2004 • Årg. 13

ÖLANDS BOTANISKA FÖRENING

Krutbrännaren

Årgång 13, 2004 nr. 3.

ISSN 1103-2839

Tidskriften utges av Ölands Botaniska Förening och utkommer med fyra nummer per år.

Medlemsavgiften för 2005 är 80:- och för familjemedlemmar 10:- (för i utlandet bosatta dock 110:-). Beloppet sättes in på föreningens postgironummer 636 59 31-2. Medlemmar erhåller tidskriften *Krutbrännaren*. För endast prenumeration är avgiften 110:-. Äldre nummer av tidskriften kan beställas från Thomas Gunnarsson till ett pris av 25:- per nummer.

Redaktionen består av Thomas Gunnarsson (red.) och Håkan Lundkvist (ansv. utg.).

Manuskript och synpunkter skickas till Thomas Gunnarsson (adress se nedan).

Adressändringar och frågor om distribution tillskrives Thomas Gunnarsson (adress se nedan).

Adressen till föreningens hemsida: www.botanist.se

Föreningsärenden och frågor därom kan tillskrivas någon ur styrelsen:

Ulla-Britt Andersson (ordf.)

Kummelvägen 12, 386 92 Färjestaden.

Tel. 0485 / 332 24 E-post: se Thomas Gunnarsson

Tommy Knutsson (v.ordf.)

Ned. Västerstad 111, 380 62 Mörbylånga.

Tel. 0485 / 420 14

E-post: tommy.knutsson@mailbox.hogia.net

Thomas Gunnarsson (sekr.)

Kummelvägen 12, 386 92 Färjestaden.

Tel. 0485 / 332 24

E-post: thomas_gunnarsson@telia.com

Elna Hultqvist (kassör)

Slottsgatan 23, 387 32 Borgholm.

Tel. 0485 / 106 24

E-post: elna.hultqvist@swipnet.se

Keneth Erlandsson

Fatabursvägen 11 A, 393 53 Kalmar.

Tel. 0480 / 198 46 E-post: kenneth-erlandsson@swipnet.se

Liselotte Wetterstrand-Dahlgren

Albrunna 1022, 380 65 Degerhamn

Tel. 0485 / 66 04 569. E-post: liselotte@oland.com

Thomas Johansson

Jutnabbevägen 19, 392 36 Kalmar

Tel. 0480 / 695 79

E-post: johansson.thomas@telia.com

Håkan Lundkvist

Frösslunda 3080, 380 62 Mörbylånga.

Tel. 0485 / 440 83 E-post: hakan.lundkvist@telia.com

Helena Lager

St. Bunneby 3024, 380 62 Mörbylånga.

Tel. 0485/440 69

E-post: helena.lager@home.se

"Ölands svampflora"

Ett pågående projekt där vi försöker kartlägga svampfloran på Öland. Avsikten är att få fram så kompletta sockenfloror som möjligt för att därigenom få en bild över arternas utbredning och frekvens. Är du intresserad så skriv eller ring till Tommy Knutsson.

Projekt Ölands hotade växter

Hjälp oss inventera sällsynta och hotade växter på Öland. Vill du ha en aktuell rödlista, eller äldre fynduppgifter som behöver kontrolleras skriv eller ring till Thomas Gunnarsson.

Omslagsbild: Sträv jordstjärna *Geastrum berkeleyi* vid Alby-Tribergamossen 2004

Foto: Thomas Gunnarsson

Växtlokaler kring Färjestaden – Skogsby, del I

av Lissbeth och Karl-Göran Bringer

Ruderatmark

För några decennier sedan ansågs det i professionella botanistkretsar inte come-iffaut att ödsla tid och kraft på ruderatmarkernas flora och vegetation. En tongivande växtbiolog brukade med en fnyssning tala om ”dassvegetation”. I Ölands Kärleväxtflora eftersträvade Åke Lundqvist att finna svenska ord för botaniska termer, och han införde det mindre kontroversiella begreppet ”skräpmark”. I dag, när en rad landskap fått vältäckande kärleväxtfloror, och den inhemska floran blivit väl dokumenterad, har intresset ökat för ogräs, andra kulturspridda arter samt trädgårdsflyktingar. Man har insett, att det är bland dem, som man finner representanter för morgondagens naturaliserade flora, och framtidens botanister blir säkert tacksamma för hjälp med att kartlägga de nya arternas invandringshistoria.

Åke Lundqvist har i ölandsfloran omsorgsfullt registrerat stora delar av kulturmarksfloran, medan han däremot inte ägnade typiska trädgårdsflyktingar lika stort intresse. Här var det i stället Björn Folkesson, som blev pionjär genom sin artikel ”Öländska trädgårdsflyktingar” i *Krutbrännaren* 1992:2. I de följande årens sockeninventeringar har sedan ruderatväxter och trädgårdsflyktingar dokumenterats efter bästa förmåga. I olika nummer av

Krutbrännaren, t.ex. under rubriken ”Under luppen”, har publicerats en rad intressanta fynd av kulturspridda arter, av vilka många visat sig vara nya för Öland.

Med tilltagande ålder och avtagande rörlighet har vi valt att följa flora och vegetation i vår närmiljö, d.v.s. trakten kring Färjestaden och Ölands Skogsby. I detta tätbefolkade och dynamiska område har de senaste åren skett stora omvandlingar. Man tänker t.ex. på de vägomläggningar, som sker kring Färjestadens hamn. Vi ber att få återkomma till, hur förändringarna påverkat växtligheten där, när förhållandena någorlunda stabiliserats. Här vill vi nu först presentera floran på 3 områden av ruderatkaraktär, som vi följt under åren 2002-2004:

1. Arontorps jordtipp.

Lokalen nås via en avtagsväg från 136:an c:a 200 m söder om den norra infarten till Arontorp.

Här sker sortering och deponering av jord, bark, jordbruksavfall mm. Omsättningen är livlig, varför det ibland, speciellt 2004, varit glest med vegetation på högarna.

2. Färjestadens industriområde.

Från Norra Sandåsgatan tar man Industriegatan öster ut. Mitt för Röksgatan ligger en större jordtipp (2a). Här sker ingen sorte-

ring, varför möjligheten för växterna att hålla sig kvar, är något bättre. Men också här får man räkna med en ganska kraftig omröring i jordhögarna. Ytterligare ca 100 meter längre österut når man ett nytt tippområde med en intilliggande fabrikstomt (2b). Industrigatan slutar vid en byggtipp (2c). Kring en central asfalterad yta kan man finna en del trevliga ruderatväxter. I början av 80-talet bevakades floran på industriområdet av Örjan Fritz, och en del uppgifter därifrån finns med i Ölands Kärleväxtflora.

3. Järnvägsgatans skräpmark.

Söder om Järnvägsgatan mellan den nya sporthallen och Granitgatan utbreder sig ett

Bolmört *Hyoscyamus niger*

Foto: Thomas Gunnarsson

starkt kulturpåverkat område, som delvis skapats i samband med sporthallsbygget, men som också tidigare nyttjats som jordtipp. I den västligaste delen finns en kulle med sluten vegetation, som inte störts på åtskilliga år. I övrigt varierar området med äldre och färskare tipp- och schaktområden. Här finns också en liten vattensamling samt några tidvis fuktiga diken.

Den bästa tiden för växtstudier på ruderatmark är nog augusti. Men jordhögarnas arter för en osäker tillvaro. Nya massor tippas plötsligt på, medan andra högar lika abrupt kan försvinna. Som exempel kan nämnas, att ett stort exemplar av kalvnos *Misopates orontium* upptäcktes på en jordhög på industriområdet sommaren 2003. Arten hade då inte setts på Öland sedan 1927. När vi återkom ett par timmar senare var växten borta liksom övrig vegetation på högen. "Som gammal bonde har man ju fått lära sig, att ogräs skall bekämpas", förklarade markägaren, när vi beklagade det skedda.

Först presenteras det fåtal arter, som finns upptagna i rödlistan från 2000. Siffran anger inom vilket område vi funnit växten.

Neslia paniculata ssp. *paniculata*
vanlig korndådra 2b.

Sisymbrium supinum
kalkkrassing 1.

Vicia villosa ssp. *villosa*
luddvicker 1, 2a, c, 3.

Malva pusilla
vit kattost 1.

Centaurium erythraea var. *erythraea*
flockarun 2b, 3.

Asperugo procumbens
paddfot 1, 2a, 3.

Leonurus cardiaca ssp. *cardiaca*
äkta hjärtstilla 2c.

Misopates orontium
kalvnos 2a.

Valerianella dentata
sommarmarklynne 2a.

Setaria viridis var. *viridis*
vanlig kavelhirs 3.

Här följer ett urval av arter, som noterats från en eller två av de studerade lokalerna. Några finns inte med i ölandsfloran, medan en del andra saknar uppgifter från Torslunda. Några av trädgårdsflyktingarna har gamla anor, medan andra hör hemma i det moderna trädgårdssortimentet. Här finns också arter från odlingar, ogräs samt växter från ruderatmarker av skilda slag. Vissa verkar vara tillfälliga, medan andra tycks väl etablerade i öländska skräpmarker.

Humulus lupulus
humle 3.

Fallopia japonica var. *japonica*
parkslide 2b, c

Chenopodium polyspermum
fiskmålla 1.

Amaranthus hybridus
grönamarant 2a.

Dianthus barbatus
borstnejlika 2a.

Lychnis chalcedonica
studentnejlika 2a.

Lychnis coronaria
purpurklätt 2c.

Silene armeria
rosenglim 3.

Silene noctiflora
nattglim 2a.

Aquilegia vulgaris
akleja 3.

Consolida orientalis
sommarriddarsporre 3.

Paeonia x festiva
bondpion 3.

Papaver pseudoorientale
jättevallmo 3.

Papaver somniferum
opievallmo 3.

Diplotaxis muralis
mursenap 3.

Eruca vesicaria ssp. *sativa*
senapskål 2a.

Reseda odorata
luktreseda 3.

Hylotelephium spectabile
kinesisk kärleksört 3.

Phedimus spurius
kaukasiskt fetblad 3.

Heuchera sanguinea
blodalunrot 3.

Fragaria x ananassa
jordgubbe 2c.

Lathyrus latifolius ssp. *latifolius*
rosenvial 2c.

Lupinus polyphyllus
blomsterlupin 2a, 3.

Cicer arietinum
kikärt 1.

<i>Limnanthes douglasii</i> sumpört	2a.	<i>Digitalis purpurea</i> fingerborgsblomma	3.
<i>Oxalis corniculata</i> krypoxalis	3.	<i>Dipsacus fullonum</i> kardvädd	2c, 3.
<i>Tropaeolum majus</i> indiankrasse	1.	<i>Cicerbita macrophylla</i> ssp. <i>uralensis</i> parksallat	2a, 3.
<i>Rhus hirta</i> rönnsamak	1, 2b.	<i>Conyza canadensis</i> kanadabinka	2a, c, 3.
<i>Impatiens parviflora</i> blekbalsamin	2a.	<i>Helianthus tuberosus</i> jordärtskocka	2a.
<i>Epilobium lamyi</i> grådunört	2a, 3.	<i>Onopordum acanthium</i> ulltistel	1,3.
<i>Heracleum mantegazzianum</i> jätteloka	3.	<i>Silybum marianum</i> mariatistel	1, 3.
<i>Lysimachia nummularia</i> penningblad	1.	<i>Solidago gigantea</i> ssp. <i>serotina</i> höstgullris	2c, 3.
<i>Lysimachia punctata</i> praktlysing	2a b, 3.	<i>Sonchus arvensis</i> var. <i>glabrescens</i> kalmolke	1.
<i>Bryonia dioica</i> röd hundrova	2a.	<i>Typha angustifolia</i> smalkaveldun	3.
<i>Nepeta x faassenii</i> kantnepeta	3.	<i>Lolium multiflorum</i> italienskt rajgräs	1.
<i>Calystegia pulchra</i> rosenvinda	1, 2c.		
<i>Melissa officinalis</i> citronmeliss	2c.		
<i>Datura innoxia</i> mexikansk spikklubba	1, 2a, b.		
<i>Datura stramonium</i> var. <i>stramonium</i> vit spikklubba	1, 2a.		
<i>Datura stramonium</i> var. <i>tatula</i> violspikklubba	2a.		
<i>Chelone obliqua</i> lila sköldpaddsort	2c.		
		Ytterligare en del typiska ruderatväxter förekommer inom undersökningsområdena. Här följer några arter, som noterats från alla tre, ibland i rik mängd. Flera återfinns ofta på andra öländska skräpmarker, och några verkar för närvarande expandera.	
		<i>Chenopodium hybridum</i>	lönnmålla
		<i>Chenopodium glaucum</i>	blåmålla
		<i>Chenopodium rubrum</i>	rödmålla
		<i>Chenopodium sueticum</i>	svenskmålla
		<i>Amaranthus retroflexus</i>	svinamarant
		<i>Lepidium ruderales</i>	gatkrassing

<i>Epilobium adenocaulon</i>	amerikansk dunört	<i>Tanacetum parthenium</i>	mattram
<i>Epilobium ciliatum</i>	vit dunört	<i>Echinochloa crus-galli</i>	hönshirs
<i>Oenothera glazioviana</i>	jättenattljus		
<i>Conium maculatum</i>	odört		
<i>Lamium album</i>	vitplister		
<i>Stachys byzantina</i>	lammöron		
<i>Hyoscyamus niger</i>	bolmört		
<i>Nicandra physalodes</i>	ballong- blomma		
<i>Solanum nigrum</i> ssp. <i>nigrum</i>	vanlig natt- skatta	Lissbeth & Karl-Göran Bringer	
<i>Helianthus annuus</i>	solros	Sleipnergatan 5	
<i>Lactuca serriola</i>	taggsallat	386 93 Färjestaden	

I skräpmarksvegetationen finner man också ett stort antal arter, som har en vid ekologisk amplitud, och som kan växa i en rad olika växtsamhällen. Totalt har drygt 350 arter noterats från de tre ruderatlokalerna.

Lissbeth & Karl-Göran Bringer
Sleipnergatan 5
386 93 Färjestaden

”Ständigt denne Schmideli... !”

av Elna Hultqvist

Buksvampsexkursion del II

I november 2001 deltog sju av ÖBF:s medlemmar i en gasteromycetkurs på Öland under ledning av Mikael Jeppson, Trollhättan. Han inventerar Ölands sandstappslokaler med hänsyn till denna grupp av svampar och idén föddes att vi skulle kunna vara till hjälp vid hans framtida inventeringar. Hösten 2002 blev dock mycket torr och vi fick avvakta till nästa höst med att leta vidare.

Sandstappsområdena på Öland är få, mestadels små och för vissa av oss amatörer på långt håll ibland förvillande lika ruderatmark. Men när man närskådar miljön skvallrar ett exklusivt gräs som tofs-äxing *Koeleria glauca* om en mer unik bio-

top. Mikael hade meddelat att han plane-
rade en fortsatt inventering den 15 – 16
november och bud hade gått ut via ÖBF.
Två vindpinade senhöstdagar 2003 möttes
därför åtta entusiaster för att gå skallgång
efter mogna buksvampskroppar (dvs inte
ätmogna utan i rykande tillstånd, med
mogna sporer). Första anhalten var grav-
fältet söder om Hulterstad by. Här fann vi
bl a den rödlistade stäppröksvampen
Lycoperdon decipiens. Den karaktäriseras
makroskopiskt av en brunviolett spormassa
och rynkad bas. Dessutom kunde vi notera
blyäggsvamp, *Bovista plumbea*, kamjord-
stjärna *Geastrum pectinatum*, dvärgjord-
stjärna *Geastrum schmideli*, långfotad rök-

svamp *Handkea excipuliformis*, skålröksvamp *Handkea utriformis* samt kornig röksvamp *Lycoperdon lividum*. Därefter besöktes en gammal sandtäkt söder om kvarnen i samma by, där den frekvent förekommande *L lividum* visade upp sig som enda fynd. Den kan vara ganska olikformad och innan vi kände oss mer säkra på arten igen slängde Mikael kallsinnigt våra exemplar till höger och vänster, när vi överlämnade dom i tron att ha hittat något mer sällsynt. Arten är vanlig i torra kalkmarker i hela södra Sverige.

Nästa lokal blev ett litet obetat sandtäkts- och ruderat område norr om Hulterstads kanal inne i byn. Vi klev runt bland överväxta, sandiga gropar och befann oss plötsligt på en gräsbevuxen jordkällare. Här gjorde vi dagens första fynd av kopparräggsvamp *Bovista tomentosa*.

Vi åkte vidare norrut till träkvarnen norr om Triberga. Vi gjorde eftersök norr om kvarnen. Här fanns ett stort antal fantastiskt rika förekomster av sträv jordstjärna *Geastrum berkeleyi* och *G. schmidelii*. Båda växte oftast i mer eller mindre perfekta häxringar i det kortbetade gräset. Vid den anblicken värmdes även den mest frusne. Dessutom hittade vi fler exemplar av *L. decipiens*. Nya fynd här för dagen var sandäggsvamp *Bovista furfuracea* och den första representanten i det fascinerande stjälkörksvampsläktet: en *Tulostoma cf. squamosum*.

Precis syd om området finns en vit stenkvare. I trädgården och betesmarken som omger den fortsatte de rikliga förekomsterna av *G. berkeleyi* och *G. schmidelii*. Vi hittade också vår första ängsröksvamp *Vascellum pratense*.

Efter värmande kaffe gjorde vi ytterligare

fyra stopp. Vid ett gravfält N. Kvinneby öster om landsvägen fanns mångformig äggsvamp *Bovista aestivalis*. Vi parkerade sedan vid kyrkvägskalet, Sandby och spridde ut oss i flera riktningar. I tallskogen syd om vägskalet hittade vi liten jordstjärna *Geastrum minimum* och i vägkanten österut mot Sandby fanns fina exemplar av bl. a. stjälkörksvamp *Tulostoma brumale*. Liten diskörksvamp *Disciseda candida* uppträdde både i lösa och fastsittande exemplar på en fin, hästbetad lokal syd om vägen mot Skarpa Alby. Vi höll utkik efter den större och mer sällsynta arten, stor diskörksvamp *Disciseda bovista*, men utan framgång.

Mitt emot bygdegården i Gårdby hittade vi mycket vackra, stora *Tulostoma cf. squamosum* på kanten till ett större sandtäktsområde. Tofsaxingen sträckte upp sig prydligt längs branterna på täkten, som kontrast var området ovanför fyllt med mera jordnära ting som maskiner och halmbalar.

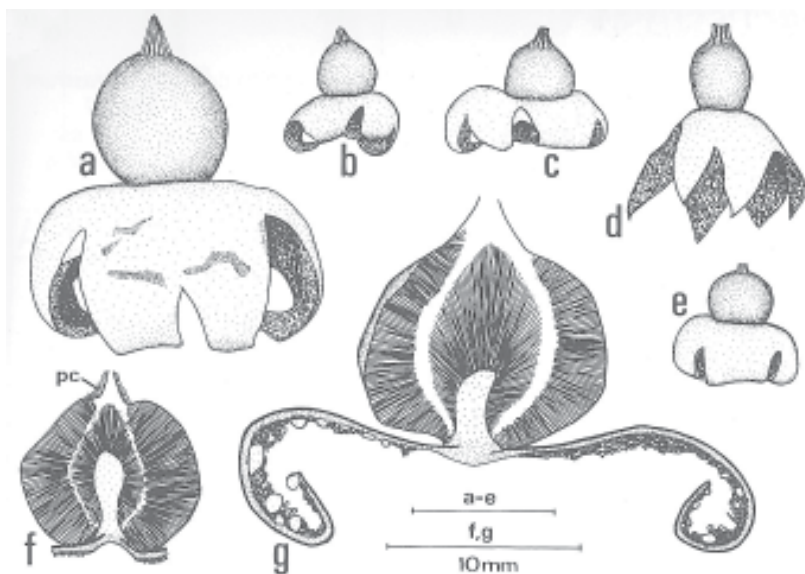
Välvädrade och småfrusna anlände vi till ordförandens och sekreterarens generösa hem för att gå igenom dagens arter och bestämma en del osäkra exemplar. Först blev vi dock serverade en ytterst delikat, värmande svampsoppa och en sallad med tryffelolja som ingrediens. Det är inte alltid fyllt av umbäranden och försakelser att vara amatörmykolog!! Under kvällen examinerade vi förutom dagens fynd även sporer från kärrörksvamp *Lycoperdon caudatum*. Helena Lager hade nämligen nyligen gjort det första fyndet av denna art på Öland dock inte i sandstappsmiljö. Den trivs i fuktig skog, ängsmark och kärr i kalktrakter. Som det latinska namnet antyder utmärks denna svamp av att varje spor har en mycket lång s.k. pedicel, ett svansliknande utskott.

Nästa dag kunde Mikael endast stanna på Öland under förmiddagen. Inventeringen på de olika lokalerna bjöd på ytterligare några nya arter, *G. schmidelii* dök upp så frekvent att ordförande Ulla-Britt till sist utbrast ”ständigt denne Schmidelii!”. Vid Gårdby sandhed återfann vi *Lycoperdon norvegicum*, vårtig röksvamp *Lycoperdon perlatum*, naveljordstjärna *Geastrum elegans* och fårad äggsvamp *Bovista dermoxantha*. Särskilt artrik var området i N Möckleby längs gamla banvallen och fram till gamla stationshuset. Här ståtade återigen många häxringsformationer av *G. schmidelii* och *G. berkeleyi*. Dessutom fanns här säckjordstjärna *Geastrum saccatum*.

Vi körde vidare mot Bredsätra socken, stannade vid Gåtebo mittemot Allmogegården. Där hetsade Mikael oss till att krypande på knä peta upp alla misstänka klum-

par i den sandiga gräsbevuxna ytan med hopp om att hitta något exemplar av den eftertraktade *Disciseda bovista*. Resultatet blev en ökad smidighet hos dagens deltagare och några ganska stora diskroksvampar som Mikael senare bestämde till den från lokalen redan kända *D. candida*,

Kaffet intogs sittande på några gamla bräder och under trevligt samspråk som alltid. Nu återstod bara det sandiga området kring norra delen av Skedåsen, Bredsätra hage och en gammal sandtäkt vid Mossaget. En större samling kor passerades i ett koncentrerat tillstånd, taggtrådar fanns till för att krypa under och vår förmåga att skilja *L. lividum* från vetet var nu i toppform. Naveljordstjärna *Geastrum elegans* presenterade sig intill en stenmur som dagens sista art för årets exkursion. Vi hoppas på att hjälpa Mikael i hans fortsatta inventeringar under hösten 2004.

Naveljordstjärna *Geastrum elegans* Bild ur: "Geastraceae morphology, ecology, and systematics with special emphasis on the north European species" av S. Sundhede

Artlista från öländsk sandstappsinventering november 2003 (hotkategori efteråt i parentes)

1. Hulterstad, gravfältet i byns södra del, 15.11.2003

Bovista plumbea

Geastrum pectinatum (under *Juniperus*)

Geastrum schmidelii (NT)

Handkea excipuliformis

Handkea utriformis

Lycoperdon decipiens (VU)

Lycoperdon lividum

2. Hulterstad, gammal sandtäkt S om kvarnen, 15.11.2003

Lycoperdon lividum

3. Hulterstad, sandtäkt och ruderatmark omedelbart N om kanalen i byns norra del, 15.11.2003

Bovista tomentosa

Lycoperdon lividum

4. Hulterstad, Triberga, N om trä- kvarnen, 15.11.2003

Bovista furfuracea

Bovista plumbea

Bovista tomentosa

Geastrum berkeleyi (VU)

Geastrum schmidelii (NT)

Handkea excipuliformis

Lycoperdon decipiens (VU)

Lycoperdon lividum

Tulostoma cf. squamosum (EN)

5. Hulterstad, Triberga, betesmark + trädgård vid stenkvarnen, 15.11.2003

Bovista tomentosa

Geastrum berkeleyi (VU)

Geastrum schmidelii (NT)

Lycoperdon lividum

Vascellum pratense

6. Hulterstad, Alby, S. Tannes Hög, 15.11.2003

Bovista tomentosa

Handkea utriformis

Lycoperdon lividum

7. Stenåsa, S. Kvinneby, sandtäkt + betesmark V om vägen, 15.11.2003

Bovista plumbea

Geastrum schmidelii (NT)

Lycoperdon lividum

8. Stenåsa, N. Kvinneby, Frösslunda gravfält/fårbete V om vägen, 15.11.2003

Lycoperdon lividum

Lycoperdon decipiens (VU)

Bovista plumbea

Bovista tomentosa

Handkea utriformis

9. Stenåsa, N. Kvinneby, gravfält/betes- mark Ö om vägen, 15.11.2003

Bovista aestivalis

Bovista furfuracea

Bovista plumbea

Geastrum pectinatum

Geastrum schmidelii (NT)

Lycoperdon lividum

Vascellum pratense

10. Sandby, kring kyrkvägskälet, 15.11.2003

Bovista aestivalis

Bovista furfuracea
Bovista tomentosa (i sandgrop)
Geastrum minimum (NT, i tallskog S vsk)
Lycoperdon lividum
Lycoperdon perlatum
Tulostoma brumale (NT, i vägkant)
Tulostoma cf. squamosum (EN, i vägkant)

11. Sandby, gravfält/hästbete S om vägen till Skarpa Alby, 15.11.2003

Bovista tomentosa
Disciseda candida (VU)
Geastrum berkelyi (VU)
Geastrum schmidelii (NT)
Handkea excipuliformis
Lycoperdon decipiens (VU)
Lycoperdon lividum

12. Gårdby, sandtäktsområde V om Bygdegården, 15.11.2003

Geastrum schmidelii (NT)
Lycoperdon lividum
Tulostoma cf. squamosum (EN)

13. Gårdby, Heden, vid norra P-platsen, 16.11.2003

Bovista aestivalis
Bovista dermoxantha
Bovista furfuracea
Disciseda candida (VU)
Geastrum elegans (VU)
Lycoperdon norvegicum
Lycoperdon perlatum

14. N. Möckleby, fd banvallen vid Sandkullevägen + betesmark och banvall mellan Sandkullevägen och fd järnvägsstationen, 16.11.2003

Bovista aestivalis
Bovista furfuracea
Bovista plumbea
Bovista tomentosa

Disciseda candida (VU)
Geastrum berkeleyi (VU)
Geastrum saccatum (VU)
Geastrum schmidelii (NT)
Handkea excipuliformis
Handkea utriformis
Lycoperdon lividum
Tulostoma brumale (NT)

15. Bredsättra, Gåtebo, Ö om Allmogegården, 16.11.2003

Bovista aestivalis
Bovista furfuracea
Disciseda candida (VU)
Geastrum schmidelii (NT)
Lycoperdon lividum
Lycoperdon perlatum
Tulostoma brumale (NT)

16. Bredsättra, Bredsättra Hage, 16.11.2003

Bovista plumbea
Disciseda candida (VU)
Geastrum berkeleyi (VU)
Geastrum schmidelii (NT)
Geastrum striatum
Lycoperdon lividum

17. Bredsättra, Skedeås N & mellersta delarna, 16.11.2003

Bovista aestivalis
Geastrum berkeleyi (VU)
Geastrum elegans (VU)
Geastrum schmidelii (NT)
Handkea utriformis
Lycoperdon lividum
Lycoperdon perlatum

18. Bredsättra, Mosshaget, 16.11.2003

Geastrum berkelyi (VU)
Geastrum schmidelii (NT)
Tulostoma brumale (NT)

Skogsklocka *Campanula cervicaria* – dagsläget på Öland 2004

av Ulla-Britt Andersson

De senaste åren har Svensk Botanisk Förening utsett en kärlväxt som under året ska inventeras i hela sitt utbredningsområde. 2002 var det mosippa *Pulsatilla vernalis*, 2003 fältgentiana *Gentianella campestris* och 2004 var det skogsklocka *Campanula cervicaria* som tilldrog sig intresset bland landets botanister. Under sommaren/hösten har flera inventerare varit ute och besökt kända lokaler för skogsklocka på Öland, resultatet redovisas längre fram i artikeln. Ett varmt tack till er alla som bidragit med uppgifter om dagsläget för skogsklocka på Öland.

Artbeskrivning och utbredning i Sverige

Skogsklockan är 2-årig och bildar första året en bladrosett för att nästa år blomma med ljusblå blommor i blomstjälkens topp. Den ogrenade blomstjälken är 50-100 cm hög och borsthårig. Bladen är oskaftade, tunglika och ljusgröna. Blommorna sitter i oskaftade huvuden i bladvecken i stjälkens topp. Foderbladen är trubbiga till skillnad från toppklocka *C. glomerata* som har spetsiga foderflikar. Efter blomningen är foderflikarna utstående och arten är lätt att känna igen även som vinterståndare. Blomningstiden är juni-juli. Arten är rödlistad i kategori NT (hänsynskrävande). Arten växer från Skåne och norrut till Dalarna och Med-

elpad, den saknas på Gotland och är utgången i Halland och Ångermanland.

Ekologi och hot

Skogsklocka är en ursprunglig art som förr växte i slätterängar och på utmarksbeten. Den är i dagsläget en typisk brynväxt och påträffas i vägkanter, kraftledningsgator, åkerdiken och på traktor/skovsvägar. Skogsklockan kan även idag förekomma i betesmarker och mer naturliga miljöer såsom bergsbranter och åkanter. Arten är starkt kulturgynnad. Den är inte kalkkrävande men föredrar basisk jord och är ljusälskande. Upphörande hävd och igenväxning av naturbetesmarker, skogsplantering och ökad rationalisering inom jordbruket med borttagande av odlingsrösen och öppna diken utgör hot mot arten. Alltför intensiv hävd kan också missgynna skogsklockan.

Skogsklocka på Öland

Första gången som skogsklocka omnämns från Öland är 1741 då Linné under sin öländska resa såg växten vid Persnäs. Det var den 12 juni (med den tideräkning som då gällde motsvarar det 23 juni i dagsläget) och han antecknade följande om växten. ”Denna klocka, som eljest är mycket rar i Sverige, växte här allmänt i ängarna. Dess stjälk var ganska hög, alldeles utan

grenar, ojämnt femkantig med igenomskinliga tillbakas böjde borstor beströdd. Bladen voro avlånga med vågfulla kanter". Ännu idag har skogsklocka ett starkt fäste i Persnäs socken.

Richard Sterner anger att arten i regel är sparsam och obeständig. I sin "Flora der Insel Öland" från 1938 anger han knappt 60 lokaler med huvudutbredningen i Torslunda, Glömminge och Persnäs socknar (se karta sid 102). Frekvensgraderingen angavs som minus frq.=spridd vilket innebär att arten var påträffad i 15-22 av Ölands 33 socknar. Graderingen grundar sig på Sterners arbete från 1938.

Åke Lundqvist har i "Ölands kärlväxtflora" från 1986 angivit arten som tämligen allmän vilket betyder att den är funnen i 22-30 socknar. Som biotoper nämns "skogsängar, buskmarker och bryn; starkt kulturgynnad: hyggen, hagar, renar" Arten anges också vara "mångestädes sparsam och oberäkneligt uppträdande". Kartan i floran visar fynd från Sterners tid samt nyfynd gjorda av Åke Lundqvist. Vi har framställt en karta (se sid 103) som visar fynd av skogsklocka gjorda mellan åren 1957-2003 dvs. efter Sterner och före årets inventering.

Årets inventering visar att skogsklockan har gått tillbaka på Öland (se karta sid 103). Arten påträffades i 14 socknar på 35 lokaler vilket skulle ge frekvensgraderingen tämligen sällsynt enligt Sterners skala.

Ekologi

I övriga Sverige växer skogsklockan framförallt i vägkanter, längs skogsvägar och i åkerkanter. På Öland är artens huvudsakliga biotop i stället igenväxande slåtterängar/betesmarker. Kanske är de öländska

vägkanterna alltför torra och solexponerade för att skogsklockan ska trivas där? På några ställen växer skogsklocka på tomtmark med naturlig vegetation där husägaren vårdar blommorna för att de ska trivas och fortleva. De 35 lokalerna fördelar sig på biotoper enligt följande:

slätter/betesmark 18
vägkant 8
gårdsmiljö/tomt 4
åkerkant/dike 3
skogsväg 2

Följearter

Följeväxter till skogsklocka är ett spännande kapitel. På fyra lokaler växer också storviol *Viola elatior*. Med tanke på båda arternas sällsynthet på Öland bör inte detta vara en slump. På tre lokaler finns hartmansstarr *Carex hartmanii* som är en slåttergynnad art. Bland andra mer ovanliga följeväxter kan nämnas salepsrot *Anacamptis pyramidalis*, knippnejlika *Dianthus armeria*, honungsblomster *Herminium monorchis* och grönkulla *Dactylorhiza viridis*.

Lokaler på Öland 2004

Nedan följer en lokalbeskrivning från norr till söder. Notabelt är att Föra socken, tidigare ett bra fäste för arten, i år kunde uppvisa endast en lokal. De flesta lokaler hyser få exemplar av arten, endast fyra lokaler har runt 100 exemplar eller fler.

Persnäs socken

Lokal 1. Hörlösa ost, 600 m nordost om avtaget väg 136 - Gamleby, vid kanal. Biotopslag: åkerkant/dike Antal: 1 ex. Hot: igenväxning Gamla fynd: Hörlösa i nordost 1962.

Lokal 2. Gamleby sydväst, 1,25 km söder om avtaget Gamleby - väg 136. Biotopslag: slåtter/betesmark Antal: 11 ex. Hot: inget känt, betas ibland Gamla fynd: känd från området sedan 1979.

Lokal 3. 750 m västnordväst landsvägen vid Lilla Horns naturreservat. Biotopslag: gårdsmiljö Antal: 4 ex. Hot: inget känt, vårdas av markägaren Gamla fynd: funnits länge på tomten.

Lokal 4. Hörlösa syd, vid vägkors i sommarstugområde. Biotopslag: vägkant Antal: 13 ex. Hot: inget känt Gamla fynd: inget känt.

Lokal 5. Lilla Horn vägen mot Persnäs kyrka, 700 m från väg 136 nära stenmur. Biotopslag: slåtter/betesmark Antal: 1 ex. Hot: inget känt, betas Gamla fynd: funnen i området sedan 1937.

Lokal 6. Knisa 2:19 på tomten. Biotopslag: gårdsmiljö Antal: 2 ex. Hot: inget känt, vårdas av markägaren Gamla fynd: inte känt.

Föra socken

Lokal 1. Lofta tomten efter avtaget till Eva-vägen. Biotopslag: gårdsmiljö Antal: 36 ex. Hot: inget känt, vårdas av markägaren Gamla fynd: känd från området sedan 1935.

Löt socken

Lokal 1. Petgårde fritidsområde, väster om vägen mot fritidsområdet, 300 m in på vägen, precis före krök där traktorväg går mot åker. Biotopslag: vägkant Antal: 21 ex. Hot: inget känt, slåtter sent på säsongen Gamla fynd: känd lokal sedan 1980.

Skogsklocka *Campanula cervicaria*. Foto Thomas Gunnarsson

Egby socken

Lokal 1. Ytterby väst, 1,2 km väst byn, i sydöstra kanten av skogen som ligger mellan Ytterby och Kalleguta, längs åkerkant med stenröse i skogskanten. Biotopslag: åkerkant Antal: 95 ex. Hot: inget känt så länge stenröset ej avlägsnas Gamla fynd: känd lokal sedan 1972.

Köping socken

Lokal 1. Furuhäll, infart vid förfallen kvarn, bakom husen där vägen delar sig i östra respektive västra Bergklintsvägen. Biotopslag: slåtter/betesmark Antal: 60 ex. Hot: inget känt, vårdas av markägarna med slåtter men ej årligen. Gamla fynd: känd från området sedan 1891.

Räpplinge socken

Lokal 1. Borgehage, Franzens väg 3, nordvästra hörnet av tomten. Biotopslag: gårdsmiljö Antal: 6 ex. Hot: inget känt, vårdas av markägaren. Gamla fynd: känd från området sedan 1979.

Högsrum socken

Lokal 1. Halltorps hage, i västra kanten av åkermarken som ligger norr om vägen ner till Ekerumsbadet. Biotopslag: åkerkant Antal: 2 ex. Hot: ja akut, området ska exploateras till golfbana! Gamla fynd: känd lokal sedan 1973, känd i området sedan 1870.

Lokal 2. Karum, i nordöstra hörnet av igenväxande 5-kantig slåtteräng. Biotopslag: slåtter/betesmark Antal: 7 ex. Hot: inget känt Gamla fynd: noterad första gången 2003.

Lokal 3. 1250 m väst om Högsrums kyrka, i dike 450 m söder om vägen mot Rälla. Biotopslag: åkerkant/dike Antal: 2 ex. Hot: igenväxning Gamla fynd: känd lokal sedan 1993, 21 ex.

Gårdslösa socken

Lokal 1. Högtomta ca 650 m sydost, på slåttermark längs traktorväg. Biotopslag: slåtter/betesmark Antal: 5 ex. Hot: inget känt, vårdas av markägaren Följevaxter: storviol och hartmansstarr Gamla fynd: känd sedan 1999, 4 ex.

Långlöt socken

Lokal 1. 220-580 m norr om avtaget till Ismantorps borg, östra och västra kanten av vägen mellan Ismantorp och Abbantorp. Biotopslag: väggkant Antal: 20 ex. Hot:

eventuell hårdhänt rensning av väggkant/dike Följevaxter: storviol, vippärt *Lathyrus niger* och knagglestarr *Carex flava* Gamla fynd: känd lokal sedan 1960, 1992 10 ex.

Lokal 2. Björkerum väst, 800 m väst byn, längs traktorvägen genom lövskog norr Dyestads mosse. Biotopslag: väggkant Antal: 6 ex. Hot: inget känt Gamla fynd: känd från området sedan 1918.

Glömminge socken

Lokal 1. Vägen mot Österskog, ca 300 m in från vägen Glömminge-Runsten, längs vägen till Österskog. Biotopslag: väggkant Antal: 1 ex. Hot: inget känt Gamla fynd: ny lokal 2004.

Lokal 2. Gillsättra ca 800 m ost, ca 300 m söder om vägen Runsten - Glömminge, väster om traktorväg som går söderut, i kanten av dike i igenväxande ängsmark. Biotopslag: slåtter/betesmark Antal: 20 ex. Hot: igenväxning och bete av vilt Gamla fynd: känd från området sedan 1961.

Lokal 3. Gillsättra ca 800 m ost, ca 350 m söder om vägen Runsten - Glömminge, väster om traktorväg som går söderut, i kanten av dike i igenväxande ängsmark. Biotopslag: slåtter/betesmark Antal: 8 ex. Hot: igenväxning och bete av vilt Gamla fynd: känd från området sedan 1961.

Lokal 4. Gillsättra ca 700 m ostsydost, ca 350 m söder om vägen Runsten - Glömminge, öster om traktorväg som går söderut, söder om kraftledningsgata, i igenväxande och tallplanterad slåtter/betesmark. Biotopslag: slåtter/betesmark Antal: 102 ex. Hot: igenväxning och bete av vilt Gamla fynd: känd från området sedan 1961.

Lokal 5. Gillsättra ca 650 m ostsydost, ca 400 m söder om vägen Runsten -

Glömminge, väster om traktorväg som går söderut, söder om kraftledningsgata, i kanten av åker, på igenväxande slåttermark. Biotopslag: slåtter/betesmark Antal: 7 ex. Hot: igenväxning och bete av vilt Gamla fynd: känd från området sedan 1961.

Lokal 6. Gillsättra ca 1 km ostsydost, ca 550 m söder om vägen Runsten - Glömminge, väster om traktorväg som går söderut, söder om kraftledningsgata, i igenväxande slåtter/betesmark. Biotopslag: slåtter/betesmark Antal: 18 ex. Hot: igenväxning och bete av vilt Följevaxter: hartmansstarr Gamla fynd: känd från området sedan 1961.

N. Möckleby socken

Lokal 1. Ca 500 m sydväst om S. Bäck, precis på gränsen till Runstens socken, på igenväxande skogsväg. Biotopslag: skogsväg/stig Antal: 7 ex. Hot: igenväxning Gamla fynd: Ny art för socknen 2004!

Torslunda socken

Lokal 1. Tsveta vattenverk, nordost om byggnaderna i grusigt dike i kanten av vändplanen. Biotopslag: vägkant Antal: 12 ex. Hot: inget känt. Gamla fynd: Lokalen känd sedan 1970, 1993 1 ex.

Lokal 2. I södra vägkanten av Järnvägs-gatan ca 1 km innan korsningen med Lundtorps-gatan. Biotopslag: vägkant Antal: 98 ex. Hot: inget känt Gamla fynd: Lokalen känd sedan 1988.

Lokal 3. Söder om Järnvägs-gatan ca 350 m innan korsningen med Lundtorps-gatan. Biotopslag: vägkant Antal: 8 ex. Hot: inget känt Gamla fynd: Lokalen känd sedan 1988, 1993 12 ex.

Lokal 3. Lenstad 550 m nordväst Käringskullmossen, i kanten av björkskog norr om öppen kalkfuktäng. Biotopslag: slåtter/betesmark Antal: 6 ex. Hot: inget känt, området betas extensivt Följevaxter: salepsrot, honungsblomster Gamla fynd: Känd från området sedan 1896, 1996 10 ex.

Lokal 4. Lenstad 450 m nordväst Käringskullmossen, i avhågnat hörn av betesmark + i betesmarkens sydöstra hörn. Biotopslag: slåtter/betesmark Antal: 66 ex. Hot: inget känt, området betas extensivt Gamla fynd: Känd från området sedan 1896, 2001 5 ex.

Lokal 5. Lenstad 350 m nordväst Kärringskullmossen. Biotopslag: slåtter/betesmark Antal: 3 ex. . Hot: inget känt, området betas extensivt Följevaxter: salepsrot Gamla fynd: Känd från området sedan 1896, 1999 3 ex.

Lokal 6. Kalkstad 1450 m öster om vägkors i Kalkstad, 45-140 m norr om vägen till Lenstad. Biotopslag: slåtter/betesmark Antal: 226 ex. Hot: igenväxning Följevaxter: storviol, hartmansstarr, knippnejlika, grönkulla, honungsblomster, korskovall *Melampyrum cristatum* Gamla fynd: Känd från området sedan 1916, 1999 450 ex.

Lokal 7. Kalkstad 900 m öster om vägkorset i byn mot Lenstad 10-20 m söder om vägen. Biotopslag: slåtter/betesmark Antal: 77 ex. Hot: igenväxning Följevaxter: skogs-nattviol *Platanthera bifolia* ssp. *latiflora*, grönkulla Gamla fynd: Känd från området sedan 1916, 1995, 25 ex.

Lokal 8. Kalkstad, 950-1200 m rakt väster vägskalet i byn, norr om markvägen, längs igenväxande skogsväg. Biotopslag: skogsväg/stig Antal: 84 ex. Hot: igenväxning Gamla fynd: Känd från området sedan 1916, 1993 45 ex.

Mörbylånga socken

Lokal 1. Bårby- Albyvägen, första grinden på södra sidan av vägen när man kommer från Bårby, bakom trasigt fårstängsel. Biotopslag: slåtter/betesmark Antal: 5 ex. Hot: igenväxning Gamla fynd: noterad från lokalen ett par år.

Kastlösa socken

Lokal 1. Stora Dalby lund nordost, igenväxande ängsmark i nordöstra kanten av naturreservatet. Biotopslag: slåtter/betesmark Antal: 5 ex. Hot: igenväxning Följeväxter: storviol Gamla fynd: känd från området sedan 1915.

Negativa eftersök

Under 2004 besöktes 23 tidigare kända lokaler för skogsklocka där arten ej kunde återfinnas. Nedan följer en förteckning över dem och årtal när skogsklocka senast rapporterades. Notabelt är de många lokaler i Föra socken där skogsklocka inte längre finns. I följande socknar, där arten tidigare funnits, har vi i dagsläget inga kända lokaler: Böda, Högby, Källa, Bredsättra, Runsten, Algutsrum, Gårdby, Vickleby, Resmo, Stenåsa, Hulterstad, Smedby och Gräsgård.

Böda socken

Lokal 1. Homrevsvägen, södra dikeskanten 1975, några individer.

Högby socken

Lokal 1. Gudesjölundsmossen 1964. Lokalen igenväxt och utdikad.

Källa socken

Lokal 1. Hagelstad, västerut i byn rikligt 1981.

Lokal 2. Mellan Hagelstad och Långerum 1966.

Lokal 3. Långerum nära sockengränsen 1962.

Persnäs socken

Lokal 1. Nära Persnäs station 1935.

Lokal 2. Sydost om Lundeby 1963.

Föra socken

Lokal 1. Hjälmestad, 1,3 km ost om Hjälmestad 1979.

Lokal 2. Marsjö-kanalens nedre del brinken 1977.

Lokal 3. Ingelstad, i söder riklig 1987.

Lokal 4. Öster om Lofta 1935.

Lokal 5. Söder om Lofta 1935.

Lokal 6. Lofta, avtag från väg 136 öster om Lofta. Följ vägen ca 3 km mot havet, växer i slutet av den 500 m långa stigen ca 100 m från havet 1996, 30 ex.

Bredsättra socken

Lokal 1. 2,5 km väst Mellösa 1960-74.

Lokalen fortfarande lämplig för skogsklocka.

Långlöt socken.

Lokal 1. Amunds mosse, nordöstra kanten vid gränsen till fågelskyddsområdet 1992, 2 ex. Lokalen fortfarande lämplig.

Lokal 2. Ismantorp, 550m nordnordväst avtaget mot borgen, 200m väster om landsvägen 1994, 2 ex. Lokalen igenväxt och alltför skuggig för skogsklocka.

Glömminge socken

Lokal 1. Österskog, skogsäng norr om östligaste gården 1993, 40 ex. Lokalen numera bebyggd.

Runsten socken

Lokal 1. 500 m sydväst om S. Bäck 1979, riklig. Lokalen lämplig, skogsklockan fanns i området men på fel sida om sockengränsen.

Algutsrum socken

Lokal 1. Hönstorp, 500m sydväst byn 1993, 1 ex. Lokalen numera hårt betad.

Torslunda socken

Lokal 1. Ca 2 km västsydväst om kyrkan riklig 1986.

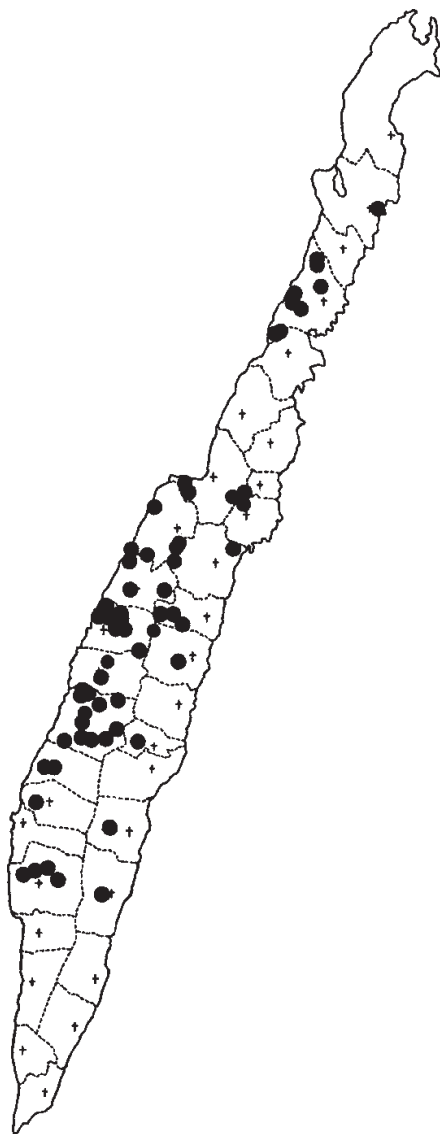
Hulterstad socken

Lokal 1. Gösslunda, inägor i söder riklig bland tok 1967-78. Lokalen igenväxt.

Kastlösa socken

Lokal 1. Stora Dalby lund, mossen ost om lunden 1967. Lokalen igenväxt.

Lokal 2. 1 km ost om Klovenhälls läge i dike 1983, 1 ex. Lokalen igenväxt.

Utbredning skogsklocka ur Sterner 1938
"Flora der Insel Öland"

Rapporterade lokaler för skogsklocka
1957-2003

Lokaler för skogsklocka vid
inventeringen 2004

Framtiden för skogsklocka på Öland

Igenväxning är ett hot mot många av lokalerna eftersom de är belägna på bete/slättermarker som oftast inte längre brukas. Skogsklocka kan uppträda efter några års ohävd i en kortare period av igenväxningsfasen för att sedan konkurreras ut. Väggkant-slokalerna är relativt få, sen slätter bör bedrivas för att gynna arten. På sex lokaler är markägarna medvetna om växten och angelägna att verka för dess fortlevnad. Bete av vilt, troligen mest rådjur; kan utgöra hot på några lokaler. Men om skogsklocka avbetas grenar den sig och kan blomma igen långt ner på stjälken. Skogsvägar är en vanlig biotop för växten i övriga Sverige men inte på Öland, kanske saknas till stor del lämpliga vägar. Borttagning av odlingsrösen och diken skulle missgynna arten på några lokaler. Då arten är sporadisk till sitt uppträdande och svår att se som bladrossett kan växten finnas kvar på fler gamla lokaler än inventeringen visat. Att arten har minskat på Öland kan årets inventering slå fast och alla botanister på vår ö uppmanas att rapportera sina fynd av skogsklocka även i framtiden.

Referenser:

- Aronsson, M. (red.) 1999: *Rödlistade kärlväxter i Sverige - Artfakta*. ArtDatabanken, SLU, Stockholm.
- Linnaeus, C. 1745: *Carl Linnaei Öländska och Gotländska Resa förrättad 1741*. Stockholm 1975.
- Mossberg, B & Stenberg, L. *Den nya nordiska floran*. 2003.
- Sternier, R. 1938: *Flora der Insel Öland Acta Phytogeograph. Suec.* 9.
- Sternier, R. 1986: *Ölands kärlväxtflora. 2:a reviderande uppl.* Utgiven av Å. Lundqvist 1986.
- Otryckta källor:
Lundqvist, Å. Register över kärlväxter på Öland.
Sternier, R. Liggare över kärlväxter på Öland.
ÖBF:s hotregister

www.botanist.se - ÖBF:s hemsida

Äntligen har det hänt! Genom träget arbete av Håkan och Helena samt viss konsult hjälp kan nu föreningen visa upp en egen hemsida. Den är fortfarande under uppbyggnad men redan nu kan du finna en del matnyttig information där. Vi kommer att lägga ut program, aktuella aktiviteter, bilder på diverse växter/svampar, tips om utflyktsmål, intressanta länkar mm. Har du tips om hur den ska förbättras framöver kan du kontakta någon i styrelsen.

En användbar länk för botanister är Artportalen www.artportalen.se. Här kan du rapportera dina fynd av kärlväxter, svampar, fåglar och fjärilar när du varit ute och exkurerat.

För att rapportera arter via Artportalen måste man registrera sig, ha en e-postadress och få ett lösenord. Detta är främst gjort för att förhindra oseriös registrering. Det går också bra att använda Artportalen utan att registrera sig om man bara vill titta på fynd eller utbredningskartor. Det är enkelt att ta fram kartor över Sverige, enskilda landskap eller titta på vad man funnit inom enstaka ekonomiska kartblad (5 × 5 km). En viktig del i systemet som ännu inte är färdig är kvalitetssäkringen av de fynd som rapporteras. De flesta rapporter är naturligtvis okontroversiella men för vissa sällsynta och alla svårbestämda växter kan bestämningar behöva bekräftas. En verksamhet liknande den som utförs av ornitologernas rapportkommittéer planeras och är under uppbyggnad.

Ulla-Britt

ÖBF:s föreningsbibliotek

Nedan listas böcker som är i föreningens ägo. Hör av dig till Thomas Gunnarsson om du vill låna någon bok.

Författare	Titel	Del
	A field guide to mushrooms & toadstools of Britain & Europe	
	Flora Agaricina Neerlandica	Vol 5
	The european garden flora	1-6
	Öländsk bygd	
Ahlner Sten	Utbredningstyper bland nordiska barrträdslavar	
Alessio	Fungi Europaei: Boletus s.l.	2
Alessio	Fungi Europaei: Boletus suppl.	2
Almquist, K.	Svensk Flora	
Andersson Per-Arne	Flora över Dal	
Andersson Per-Erik	Fisksumpen, årsskrift 83-84	
Aronsson Mora, m.fl.	Rödlistade kärlväxter i Sverige.	
	Artfakta	Volym 1
Aronsson Mora, m.fl.	Rödlistade kärlväxter i Sverige.	
	Artfakta	Volym 2
Arup, Ekman, Kärnefelt, Mattsson	Skyddsvärda lavar i Sverige	
Arvidsson Ingvar	Älvsborgs natur	
Associazione Micologica Bresadola Centro Studi Micologici	Atlante fotografico di fungghiipogei	
Bengtsson Lars m.fl.	Restaurering av sjöar med kulturbetingat hypolimniskt syrgasdeficit	
Bertilsson, A. m.fl.	Västergötlands flora	
Björkman Erik	Trädens och markens mikroorganismer	
Boertmann, D.	The genus Hygrocybe	
Boetmann, D.	Vokshatte	
Bohlin Anders & Geijer Mats	Halle- och Hunnebergs flora	
Candusson & Lanzoni	Fungi Europaei: Lepiota s.l.	4
Capelli	Fungi Europaei: Agaricus	1

Church, J.M.	Red data books of Britain and Ireland: lichens	
Dahlstedt Hugo	Bidrag till sydöstra Sveriges Hieracium-flora	Del II
Dahlstedt Hugo	Bidrag till sydöstra Sveriges Hieracium-flora	Del III
Danielsson Bengt	Härjedalens kärnväxtflora	
Dudman, A.A. & Richards, A.J.	Dandelions of Great Britain and Ireland	
Kullenberg (ed.) och Stenhagen	The Ecological Station of Uppsala University on Öland 1963-1973	
Ekholm Dag, Karlsson Thomas & Werner Ebba	Vilda och förvildade träd och buskar i Sverige. En fältflora	
Ekstam Urban	Igelmossen, en undersökning av vegetation och flora	
Ekstam Urban	Skötsel av kalkkärr och kalkfuktängar	
Ekstam, U. & Jacobson, R.	Ölands och Gotlands växtvärld	
Elveland Jan m.fl.	Ekosystemens succession vid en landhöjningsstrand. F.O.F.	
Ericson Lars	Granskogar med långskägglav i Sverige	
Ericson Lars	The downward migration of plants on a rising bothnian seashore	
Ericson Lars	Vegetationen vid Gästrikedkusten	
Ericson Lars m.fl.	Wahlenbergia, Scripta botanica umensia	
Erik Sjögren	Epiphytische Moosvegetation i Laubwäldern der Insel Öland	
Eriksson Ove E.	The non-lichenized pyrenomycetes of Sweden	
Eriksson Ove och Mats, Snogerup Britt	Svensk Botanisk Tidskrift. Generalregister till volym 61-80. (1967-1986)	
Faurholdt, N. & Schou, J. S.	Nordiske skärmplanter	
Fries, E.M.	British fungus flora	4-7
Fries, E.M.	Elenchus Mycologicum	
Fries, E.M.	Flora Neerlandica	1-3
Fries, E.M.	Observationes Mycologica	
Fries, E.M.	Systema Mycologicum	1-3
Gams	Kryptogamenflora 4 Moos- und Farnenpflanzen	

Genberg Erik	Östergötlands flora	
Georgson Kjell m.fl.	Hallands flora	
Gerhardt	Pilze: Band 2: Röhrlinge...	2
Glimskär A Svensson R	Vegetationens förändring vid gödsling och ändrad hävd	
Graham, G.G. & Primavesi, A.L.	Roses of Great Britain and Ireland	
Gustafsson Christel	Plant population dynamics and biotic interactions in two forest herbs	
Gustafsson Mats	Kulturlandskap och Flora på Bjärehalvön	
Gärdenfors, U. (ed)	Rödlistade arter i Sverige 2000	
Schubert, H.& Blindow, I.	Charophytes of the Baltic Sea	
Hallingbäck. T.	Rödlistade mossor i Sverige	
Hasselrot, T. E.	Nordliga lavar i Syd- och mellansverige	
Heilmann-Clausen, J. m.fl.	Maelkehatte	
Heilmann-Clausen, J. m.fl.	The genus <i>Lactarius</i>	
Hemmendorff Ernst	Om Ölands vegetation	
Hultén & Fries	Atlas of North European Vascular Plants	Vol 1-3
Hultengren, Pleijel & Holmer	Ekjättar - historia, naturvärden och vård.	
Hylander Nils	Prima loca plantarum vascularium sueciae	
Hytteborn Håkan	Deciduous woodland at Andersby eastern Sweden	
Hård Nilsulrik m.fl.	Västgötalitteratur 1989	
Hämet-Ahti m.fl.	Retkeilykasvio	
Ingelög Torleif	Floravård i skogsbruket	1
Ingelög Torleif m.fl.	Floravård i Jordbrukslandskapet	
Jaederfeldt Klas	Tickboken	
Jan Kirschner och Jan Stepanek	A monograph of <i>Taraxacum</i> Sect. <i>Palustria</i>	
Jermey, A.C. m.fl.	Sedges of the British Isles	
Johansson Olof	Vegetation och markanvändning inom området Övertorp-Bäck-Vanserum på mellersta Öland	
Jonsell, B. (ed.)	Flora Nordica 1	1
Jonsell, B. (ed.)	Flora Nordica 2	2
Jonsell, B. (ed.)	Flora Nordica General Volume	
Karlsson Thomas	Växtekologiska studier	

Kers Lars	Botaniskt värdefulla områden i Stockholms län	
Kilander Sven	Skaraborgs natur 1981	
Kraft John	Falsterbohalvöns flora	
Kraft John	Floran i Brunnby socken med Kullaberg	
Kraft John	Floran i Landskrona Kommun	
Kraft John	Nytt tillägg till Floran i Brunnby socken	
Kristoffersson John	Högsbytraktens natur del 1 Odlingslandskapet	
Lange, J.	Flora Agaricina Danica.	1-2
Lid, J.	Norsk og Svensk Flora	
Lindström Britt-Marie & Simonsson Per	Västra Ramsele, naturinventering i Sollefteåtrakten	
Lundqvist Nils & Persson Olle	Svenska svampnamn	
Lunds botaniska förening	Floran i Skåne Vegetation och utflyktsmål	
Lundström Bengt	Horns Kungsgårds naturreservat, disposition och skötselplan	
Länsstyrelsen i Kalmar län	Mittens rike	
Länsstyrelsen i Kristianstad län	Myrar i Kristianstad län	
Löfgren Lars	Västmanlands läns natur 3	
Malcom, Bill & Nancy	Mosses and other Bryophytes - An illustrated glossary	
Mascher, J. W. m.fl.	Gråspetten 3	
Mascher, J.W.	Villmyran en botanisk inventering	
Mascher, J. W.	Ångermanlands flora	
Meikle, R.D.	Willows and Poplars of Great Britain and Ireland	
Moeller, F.H.	Danish Psalliota	2
Moeller, F.H.	Flora Agaricina Danica	1-2
Moeslund m.fl.	Danske vandplanter	
Montecchi & Lazzari	Atlante fotografica di funghi Ipogie	
Mossberg Bo & Stenberg Lennart	Den nya nordiska floran	
Nitare Johan	Signalarter, indikatorer på skyddsvärd skog	
Noordeloos	Fungi Europaei: Entoloma	5
Noordeloos, M.E.	Bestimmungsschlüssel zu den Arten der Gattung Entoloma in Europa	
Olsson Hans	Studies on south swedish sand vegetation	
Pegler m.fl. (red.)	Fungi of Europe	

Pegler, Spegler & Young	British Truffles	
Pettersson Bengt	Dynamik och konstans i Gotlands flora och vegetation	
Preston, C.D.	Pondweeds of Great Britain and Ireland BSBI Handbook nr 8	
Regnell Gösta	Den sydsvenska kalkfuktängen i litteraturen	
Rich, T.C.G.	Crucifers of Great Britain and Ireland	
Riva	Fungi Europaei: Tricholoma	3
Rosén Ejvind	Vegetation development and sheep grazing in limestone grasslands of south Öland Sweden	
Ruhling Åke	Floran i Oskarshamns kommun	
Rydberg Hans	Ringsö arkipelagen	
Rydberg, Wanntorp	Sörmlands flora	
Ryman & Holmåsen	Svampar	
Sanari	Russula	
Schmitz Arne	Natur på retur. Hotade växter och djur i Skåne	
Sjögren Erik m.fl.	Metodforskning för bevarande av öländska lövskogstyper	1,2
Sjögren Erik	Epilithische und Epigäische Moosvegetation in Laubwäldern der Insel Öland	
Sjögren Erik	Epiphytische Moosvegetation in Laubwäldern der Insel Öland	
Sjöstrand, M. G.	Calmar läns och Ölands flora	
Skottsberg m.fl.	Växternas Liv	11 delar
Snogerup Sven & Jörgensen Mats	Från Skånska Resa till Skånes Flora	
Stace, C.	New Flora of the British Isles Second Edition	
Sterner Rikard	Ölands kärlväxtflora 2:a upplagan	
Sunhede Stellan	Geastraceae	
Thor & Arvidsson red.	Rödlistade lavar i Sverige	
Tolstoy & Österlund	Alger vid Sveriges östersjökust	
Tutin, T.G.	Umbellifers of the British Isles	
Tutin, T.G. m.fl.	Flora Europaea	1-5
Wallin Göran	Lövskogsvegetationen i sjuhäradsbygden	
Weber Heinrich	Die Gattung Rubus L. im nordwestlichen Europa	
Weber Heinrich	Rubi westfalici	
Weimarck Henning och Gunnar	Atlas över Skånes flora	

Vesterholdt & Knudsen
Witzzell Håkan

Truede storsvampe i DK- en rödliste
Hotade orkidéarter i Skåne

Nedan listas periodiska tidskrifter som är i föreningens ägo. Hör av dig till Thomas Gunnarsson om du vill låna någon tidskrift, vi har inte kompletta årgångar av alla.

Acta Botanica Fennica	
Autodidakten	Södertälje svampklubb
Boletus	Naturschutzbund Deutschland
Botaniska Notiser	Lunds Botaniska Förening
Calluna	Västergötlands Botaniska Förening
Daphne	Botaniska sällskapet i Stockholm och Botaniska sektionen i Uppsala
Fauna och flora	Naturhistoriska riksmuseet
Karstenia	Finnish Mycological Society
Listera	Telemarks Botaniske Forening
Lunds Botaniska Förenings Medlemsblad	Lunds Botaniska Förening
Natur i Norr	Västerbottens läns Botaniska Förening
Natur på Dal	Natuorganisationer på Dal
Nordrutan	Norrbottnens Flora
Parnassia	Föreningen Smålands Flora
Preliminär förteckning över Skånes svampar	
Puggehatten	Lunds Mykologiska Förening
Rindi	Gotlands Botaniska Förening
Rödblåran	Jämtland - Härjedalen
Svensk Botanisk Tidskrift	Svenska Botaniska Föreningen
Trollius	Dalarnas Botaniska Förening
Trivvrånge	Bohusläns Flora
Växter i Hälsingland och Gästrikland	Gävleborgs Botaniska Sällskap

Inventarielista Ölands botaniska förening per 23 november 2004

Power Macintosh 6100/60 utbyggd till 24 Mb RAM

Bildskärm Philips Brilliance 17A

Skrivare HP Laser Jet 4

Scanner AGFA Studioscan IIsi

Modem Global Village

Fax Sharp UX-70

Kopiator Canon 6012

Extern hårddisk 234 Mb

Syquest Power User

ZipDrive

Videokamera

Programvaror 2 ex. av FileMaker Pro 3,0

Programvara FileMaker Pro 7.0

Programvara PageMaker 7.0

Gröna kartan CD-Rom

Fullständiga ekonomiska kartblad över Öland

GPS Garmin 12 XL 8 st

Svamptorkar 3 st

Stereoluppar utan belysning 4 st

12 Förteckning av bestämningslitteratur

På följande sidor finner du en förteckning av ett antal artiklar i olika tidskrifter. I artiklarna finns beskrivningar och ibland också bestämningsnycklar över en del svårbestämda släkten/arter (framförallt när det gäller kärilväxter). Dessutom ytterligare några användbara artiklar om växtpressning och växter på Öland. Föreningen har i sin ägo de tidskrifter som förtecknas. Vill du låna någon för att kopiera artiklar ska du höra av dig till Thomas Gunnarsson. Förteckningen är listad i alfabetisk ordning efter i första hand släkten. Vill du ha tabellen skickad med e-post som en excel-fil med kan du höra av dig till Thomas Gunnarsson.

Tidskrift	Årtal	Nr	Släkte	Art	Kommentar	Författare
Lunds Bot. För.	1996	2	Abies		Bestämningsnyckel	Tyler, T.
Växter	1999	3	Achemilla		Daggkäpor i Hälsingland	Bertilsson, A. & Carlsson, R.
SBT	2000	3	Aethusa	A. cynapium	Fyra underarter bestämningsnyckel och artbeskrivning	Fröberg, L.
Rindi	1983	2			Kritiska växter på Gotland	Karlsson, T.
Rindi	1984	1	Allium		Bestämningsnyckel	Johansson, B.G.
SBT	1988	2	Amsinckia		Bestämningsnyckel och artbeskrivning	Lassen, P.
Lunds Bot. För.	1995	1	Anemone	A. apennina	Jmför med Anemone blanda	Tigerschiöld, E.
SBT	1980	5	Asplenium	A. trichomanes	Beskrivning av tre underarter	
SBT	1990	4	Baldellia		Artbeskrivning B. repens, B. ranunculoides	Lindblad, R. Ståhl, B.
Lunds Bot. För.	1989		Barbarea		Bestämningsnyckel	Snogerup, S.
SBT	1990	1	Barbarea		Bestämningsnyckel	Widgren, Å.

Trollius	1993	Botrychium	Artbeskrivning	Ljung, T.
Lunds Bot. För.	1994	Bromus	Bestämningsnyckel och artbeskrivning	Holmström, G.
SBT	1989	Bromus	Artbeskrivning <i>B. sitchensis</i> <i>B. willdenowii</i>	Ekman, J.
SBT	1996	Bromus	Bestämningsnyckel till <i>Bromus</i>	Holmström, G.
Lunds Bot. För.	1994	<i>Calamagrostis</i>	Bestämningsnyckel och artbeskrivning	Widgren, Å.
Parnassia	1994	<i>Calamagrostis</i>	Bestämningsnyckel och artbeskrivning	Widgren, Å.
SBT	1985	<i>Callitriche</i>	Beskrivning av plattånke och några andra länkar	Martinsson, K.
SBT	1999	<i>Campanula</i>	Fyra sorters toppklockor beskrivs	Tyler, T.
SBT	1990	<i>Carex</i>	Artbeskrivning och särskiljande <i>C. digitata</i>	Niordson, N.
SBT	1994	<i>Carex</i>	Artbeskrivning jmf. jämtstarr	Hedré, M.
SBT	1994	<i>Carex</i>	Artbeskrivning jmf. näbbstarr	Hedré, M.
Trollius	1999	<i>Carex</i>	Nyckel till <i>Dalarnas</i> arter	
Nordrutan	1999	Characeae	Beskrivning av kransalger i Norrbotten	Pekkari, S. & Zethraeus, U.
SBT	1990	Characeae	Bestämningsnyckel kransalger	Blindow, I. Krause, W.
SBT	1989	<i>Coronilla</i>	Artbeskrivning	Lassen, P.
SBT	1991	<i>Corydalis</i>	Bestämningsnyckel och artbeskrivning till nunneörter	Lidén, M.

SBT	1993	6	Cotoneaster		Bestämningsnyckel till Cotoneaster	Hylmö, B.
SBT	2002	3-4	Cotoneaster		Bestämningsnyckel	Karlsson, T.
Lunds Bot. För.	1996	3	Crataegus		Bestämningsnyckel	Christensen, K.
Rindi	1991	1	Crocus		Artbeskrivning	Johansson, B. G.
SBT	1985	2	Dactylorhiza	D. sphagnicola	Artbeskrivning särskiljande D. traunsteineri	Ekman, J.
SBT	1985	2	Dactylorhiza	D. traunsteineri	Artbeskrivning särskiljande D. sphagnicola	Ekman, J.
SBT	1988	2	Dactylorhiza		Artbeskrivning D. sphagnicola D. traunsteineri	Ekman, J.
SBT	1994	2	Dactylorhiza		Artbeskrivning av olika arter/hybrider	Lundqvist, Å. Mossberg, B.
SBT	1985	2	Doronicum		Bestämningsnyckel	Karlsson, T.
SBT	1996	2	Dryopteris	D. expansa	Artbeskrivning och särskiljande mot D. expansa	Tyler, T.
SBT	1996	2	Dryopteris	D. dilatata	Artbeskrivning och särskiljande mot D. dilatata	Tyler, T.
Trollius	2003	31	Echinochloa		Artbeskrivning	Svensson, A & Edelsjö, J
SBT	1986	4	Echinops		Bestämningsnyckel	Karlsson, T.
Botaniska notiser	1968	1	Eleocharis		Beskrivning av 7 arter och underarter	Strandhede, S.-O. & Dahlgren, R.
SBT	1992	1	Elodea	E. muttallii	Artbeskrivning	Anderberg, A

SBT	1988	2	Empetrum	Bestämningsnyckel	Danielsson, B.
Lunds Bot. För.	1989		Epilobium	Bestämningsnyckel	Lassen, P.
Lunds Bot. För.	1989		Epilobium	Artbeskrivning	Lassen, P.
SBT	1984	6	Epipactis	Beskrivning hybrid E. phyllanthesxatrorubens	Svensson, Å. Witzell, H.
SBT	1992	5	Eryngium	Bestämningsnyckel till Eryngium	Persson, L. Stenberg, L. Mossberg, B.
Rindi	1982	1	Euphrasia	Bestämningsnyckel för Gotland	Karlsson, T
Rindi	1984	1	Gagea	Bestämningsnyckel	Johansson, B. G.
Lunds Bot. För.	1995	1	Galanthus	Bestämningsnyckel	
SBT	1987	2	Galium	Artbeskrivning och särskiljande G. palustre	Apelgren, K.
Daphne	2002	2	Geranium	Besvärliga småävor - hur man skiljer dem på bladroseterna	Zachrisson, E.
SBT	1979	2	Geum	Artbeskrivning	Lundgren, B.
SBT	1989	6	Glyceria	Artbeskrivning	Niordson, N.
Trollius	2000	1	Gramineae	Nyckel till Dalarnas arter	
SBT	1980	4	Gymnocarpium	Beskrivning av arten och särskiljande G. dryopteris	Andersson, N.-A. m.fl.
Botaniska notiser	2002	135:2	Hieracium	Bestämningsnyckel och artbeskrivning Östergötlands skogsfilblor	Tyler, T.
Botaniska notiser	2003	136:2	Hieracium	Bestämningsnyckel och artbeskrivning Östergötlands hagfilblor	Tyler, T.

Calluna	2003	2	Hieracium	Sect. Hieracium	Västergötlands skogs- och hagfibblor	Tyler, T.
Calluna	2003	3	Hieracium	Sect. Vulgata	Västergötlands skogs- och hagfibblor	Tyler, T.
Lunds Bot. För.	1997	2	Hieracium		Bestämningsnyckel	Tyler, T.
Lunds Bot. För.	1998	2	Hieracium		Bestämningsnyckel och artbeskrivning	Tyler, T.
Rindi	2002	2-3	Hieracium		Bestämningsnyckel och artbeskrivning Gotlands hag- och skogsfibblor	Tyler, T.
Lunds Bot. För.	1995	1	Iris		Bestämningsnyckel	Tyler, T.
Lunds Bot. För.	1996	2	Larix		Bestämningsnyckel	Tyler, T.
SBT	1992	2	Lathyrus	L. rotundifolius	Artbeskrivning och särskiljande mot latifolius	Lassen, P. Jerbo, A-L
SBT	1999	3	Lemma		Bestämningsnyckel till släktet Lemma	Ryman, S. & Anderberg, A.
Daphne	1999	2	Luzula	L. divulgata	Artbeskrivning och särskiljande L. campestris & L. multiflora	Karlsson, T.
SBT	1989	6	Luzula	L. sylvatica	Artbeskrivning	Georgson, K.
Calluna	1990	1	Lycopodium	L. complanatum	Beskrivning av tre underarter	Jansson, O.
SBT	1985	1	Melica	M. plicata	Artbeskrivning särskiljning mot M. nutans	Hägström, C.-A.
SBT	1981	2	Mibora	M. minima	Beskrivning av arten	Rönning, K.
SBT	2002	5	Milium	M. vernale	Artbeskrivning	Emanuelsson, E. Haglund, A.

Daphne	2000	2	Mulgedium	M. tataricum	Artbeskrivning	Peterson, T.
Lunds Bot. För.	1995	1	Muscari		Bestämningsnyckel	
SBT	1986	3	Myosotis		Beskrivning av Myosotis-arter vid Östersjön	Aspelgren, K.
Lunds Bot. För.	1995	1	Narcissuss		Bestämningsnyckel	
Rindi	1996	3-4			Diverse nycklar och artbeskrivningar av odlade växter	Johansson, B.G. & Larsson, B.
Rindi	1997	3-4			Diverse nycklar och artbeskrivningar av odlade växter	Johansson, B.G. & Larsson, B.
Rindi	1998	3-4			Diverse nycklar och artbeskrivningar av odlade växter	Johansson, B.G. & Larsson, B.
Acta Botanica						
Fen	1983	124	Odontites		Northwest European taxa of Odontites	Snogerup, B.
SBT	1987	3	Odontites		Bestämningsnyckel och artbeskrivning	Snogerup, B.
Vrivrånge	1997	1	Odontites		Bestämningsnyckel och artbeskrivning västsvenske	Snogerup, B.
SBT	1994	4	Oenothera	O. rubricaulis	Artbeskrivning	Kraft, J.
SBT	1994	4	Oenothera	O. biennis	Artbeskrivning	Kraft, J.
Vrivrånge	1996	1	Oenothera		Bestämningsnyckel	Iseborg, R
Lunds Bot. För.	1995	1	Omphalodes	O. vernale	Jmf med Brunnera macrophylla	

SBT	1992	6	Orchidaceae		Beskrivning av hybrid/korsningar	Malmgren, S.
Lunds Bot. För.	1998	4	Ornithogalum	O. boucheanum	Artbeskrivning	Engstrand, L. & Widén, M
SBT	1979	1	Orobanchae		Bestämningsnyckel och artbeskrivning	Kraft, J.
SBT	1989	5	Oxalis		Bestämningsnyckel och artbeskrivning	Karlsson, T.
SBT	1991	6	Physalis		Artbeskrivning av fyra Physalis	Axelius, B.
Lunds Bot. För.	1996	2	Picea		Bestämningsnyckel	Tyler, T.
SBT	2001	1	Pilosella		Bestämningsnyckel och artbeskrivning stångfibblor	Tyler, T.
Vrivrånge	2001	1	Pilosella		Bestämningsnyckel och artbeskrivning	Tyler, T.
SBT	1994	6	Pimpinella	P. peregrina	Artbeskrivning	Svensson, A. Anderberg, A.
Nordrutan	1999	1	Polygonum	P. aviculare	Beskrivning av underarter i Norrbotten med nyckel	Karlsson, T. & Stenberg, L.
SBT	1986	5	Polygonum		Beskrivning P. lapathifolium med underarter och andra Polygonum	Ekman, S. Knutsson, T.
Vrivrånge	2002	1	Polygonum	P. aviculare	Bestämningsnyckel och artbeskrivning av underarter	Nordin, A
Trollius	199	23	Potamogeton		Artbeskrivning	Persson, H
Lunds Bot. För.	1998	3	Potentilla	P. argentea	Nyckel till 6 arter femfingerört	Pedersen, A. m.fl.
SBT	1999	2	Prunella		Hybrid P. grandiflora/P. vulgaris	Högström, S.

Lunds Bot. För.	1999	2	Puccinellia	Nyckel 3 arter saltgräs	Widgren, Å.
Rindi	1986	1	Pulsatilla	Arbetskrivning, teckningar och nyckel	Rosvall, T
Botaniska notiser	1967	2	Rosa	Arbetskrivning, teckningar och nyckel	Nilsson, Ö.
Botaniska notiser	1967	3	Rosa	Arbetskrivning, teckningar och nyckel	Nilsson, Ö.
Botaniska notiser	1967	4	Rosa	Arbetskrivning, teckningar och nyckel	Nilsson, Ö.
Botaniska notiser	2003	136:3	Rosa	Arbetskrivning	Olsson, K-A
Botaniska notiser	2003	136:3	Rosa	Arbetskrivning	Olsson, K-A
Botaniska notiser	2003	136:3	Rosa	Arbetskrivning	Olsson, K-A
Botaniska notiser	2003	136:3	Rosa	Arbetskrivning	Olsson, K-A
Lunds Bot. För.	1993	1	Rosa	Nyckel till närstående arter	Olsson, K-A
SBT	1986	4	Rosa	Beskrivning av olika Rosa-arter	Malmgren, U.
SBT	1989	4	Rosa	Arbetskrivning R. gallica, R. x francofurtana	Widén, M.
SBT	1989	6	Rosa	Arbetskrivning	Widén, M.
SBT	1990	1	Rosa	Arbetskrivning R. x damascena, R. x centifolia	Widén, M.
SBT	1990	2	Rosa	Arbetskrivning	Widén, M.
SBT	1990	3	Rosa	Arbetskrivning R. majalis var foecundissima, R. kamtchatica	Widén, M.
SBT	1996	2	Rosa	Bestämningsnyckel	Ljungstrand, E.

120	Vrivrånge	1996	1	Rosa	Bestämningsnyckel	Ljungstrand,.E.
	Botaniska notiser	1969	1	Rubus	Artbeskrivning, teckningar och nyckel	Oredsson,.A.
	Botaniska notiser	1969	2	Rubus	Artbeskrivning, teckningar och nyckel	Oredsson,.A.
	Botaniska notiser	1969	3	Rubus	Artbeskrivning, teckningar och nyckel	Oredsson,.A.
	Botaniska notiser	1969	4	Rubus	Artbeskrivning, teckningar och nyckel	Oredsson,.A.
	Botaniska notiser	1970	1	Rubus	Artbeskrivning, teckningar och nyckel	Oredsson,.A.
	Botaniska notiser	1970	2	Rubus	Artbeskrivning, teckningar och nyckel	Oredsson,.A.
	Botaniska notiser	1970	3	Rubus	Artbeskrivning, teckningar och nyckel	Oredsson,.A.
	Botaniska notiser	1970	4	Rubus	Artbeskrivning, teckningar och nyckel	Oredsson,.A.
	Botaniska notiser	2002	135:3	Rubus	Artbeskrivning	Oredsson,.A.
	Botaniska notiser	2002	135:4	Rubus	Artbeskrivning	Oredsson,.A.
	SBT	1987	4	Rubus	Bestämningsnyckel och artbeskrivning	Martensen..H Pedersen,.A.
	SBT	1987	4	Rubus	Bestämningsnyckel och artbeskrivning	Martensen..H Pedersen,.A.

SBT	1987	4	Rubus	R. aureolus	Bestämningsnyckel och artbeskrivning	Martensen.,H Pedersen.,A.
SBT	1988	3	Rubus	Sect. Corylifolii	Bestämningsnyckel Sect. Corylifolii	Weber.,H. Karlsson,T., Witzell.,H.
SBT	1989	5	Rubus	R. fabrimontanus	Artbeskrivning	Oredsson.,A.
SBT	1992	1	Rubus	R. gratus	Artbeskrivning	Pedersen.,A. & Martensen.,H.O.
SBT	1993	4	Rubus	R. hylanderi	Artbeskrivning	Pedersen.,A.
SBT	1994	6	Rubus	R. mortensenii	Artbeskrivning	Martensen.,H.
SBT	1994	6	Rubus	R. norvegicus	Artbeskrivning	Arnstein.,K. & Pedersen.,A.
SBT	2001	4	Rubus	R. pedemontanus	Artbeskrivning	Oredsson.,A.
SBT	2003	2	Rubus	R. vestitus	Artbeskrivning	Oredsson.,A.
Vrivrånge	1995	1	Rubus	Sect. Rubus	Nyckel Sect. Rubus i Bohuslän	Ljungstrand.,E.
Vrivrånge	1997	1	Rubus	Sect. Corylifolii	Bestämningsnyckel och artbeskrivning västsvrige	Ljungstrand.,E.
SBT	1991	4	Rumex		Bestämningsnyckel och artbeskrivning	Snogerup.,S.
SBT	1991	3	Salix		Beskrivning av S. viminalis, dasyclados, x smithiana	Larsson.,G. Bremer.,B.
SBT	1988	3	Salvia		Bestämningsnyckel	Gårdenfors.,U.
Lunds Bot. För.	1995	1	Scilla		Bestämningsnyckel	
SBT	1978	3	Scleranthus	S. annuus	ssp. polycarpus/ssp. annuus	Ruuth.,T. Nilsson.,Ö.

12	Lunds Bot. För.	1996	2	Sedum	<i>S. telephium</i>	Bestämningsnyckel och artbeskrivning underarter	Tyler., T.
	SBT	1981	3	Senecio		Bestämningsnyckel	Ågren, Å.
	SBT	1987	5	Setaria		Bestämningsnyckel och artbeskrivning	Karlsson, T.
	SBT	1993	5	Sorbus	<i>S. graeca</i>	Artbeskrivning och särskiljande från andra Sorbus	Högström, S. Fåhraeus, G.
	SBT	2003	1	Sorbus	<i>S. aucuparia</i>	Artbeskrivning	Högström, S.
	Lunds Bot. För.	1993	1	Sparganium		Bestämningsnyckel	Karlsson, T. & Olsson, K-A
	Nordrutan	1996	2	Sparganium		Nyckel och beskrivning av arter i Norrbotten	Karlsson, T. & Stenberg, L.
	SBT	1981	2	Spiraea		Beskrivning av några arter	Nilsson, E.
	Daphne	2000	2	Taraxacum		Maskrosor i naturliga fodermarker	Rydberg, H.
	SBT	1999	2	Taraxacum		Svenska namn på maskrosor	Rydberg, H.
	SBT	2001	2	Taraxacum		Helnummer Taraxacum nyckel dvärg/sandmaskrosor	Öllgard, H. m.fl.
	SBT	2002	2	Taraxacum	Sect. Ruderalia	Beskrivning av några ogräsmaskrosor	Rydberg, H.
	Vrivrånge	2000	1	Taraxacum		Bestämningsnyckel	Ljungstrand, E.
	Daphne	2002	1	Taraxacum	Sect. Erythrosperma	Sandmaskrosor i östra Svealand	Rydberg, H.
	SBT	2003	6	Taraxacum	Sect. Palustria	De svenska strandmaskrosorna	Rydberg, H.

Rindi	1987	2	Tragopogon		Bestämningsnyckel och artbeskrivning	Ingmansson, G
Lunds Bot. För.	1997	3	Trifolium	T. pratense	Bestämningsnyckel för varieteter	Lassen, P.
Rindi	1986	1	Trifolium	T. alpestre	Bestämningsnyckel och artbeskrivning	Jensen, E & A
SBT	1979	5	Urticularia		Bestämningsnyckel och artbeskrivning	Thor, G.
SBT	1987	5	Urticularia		Bestämningsnyckel och artbeskrivning	Thor, G.
SBT	1989	2	Verbascum		Bestämningsnyckel	Ekman, S. Karlsson, T.
Calluna	1993	1	Veronica		Bestämningsnyckel	Jansson, O.
SBT	1980	5	Veronica		Beskrivning av <i>V. agrestis</i> , <i>polita</i> , <i>persica</i> , <i>opaca</i>	Nilsson, E.
Trollius	2002	29			Växtpressning - Hur göra det	Jansson, S.
SBT	1979	4	Öland		Weitere Nachträge zur Flora Insel Öland	Lundqvist, Å.

Hasselbjörnbär *Rubus wahlbergii* på Öland

av Göran Wendt

Intresset för krypbjörnbären *Rubus Sect. Corylifolii* har under några årtionden varit ganska lågt i Sverige. I och med de senaste årens landskapsinventeringar har dock intresset ökat avsevärt. Vi har både i Småland och kanske speciellt i Skåne fått mycket stor hjälp av den nyligen avlidne Anfred Pedersen i Danmark. Han granskade under många år allt material från Skåne och genom flitig brevväxling har han förmedlat sina kunskaper om dessa något besvärliga arter. De första årens insamlingar från Öland var det han som kontrollerade men de senaste 2 årens fynd har jag klarat av att bestämma själv, åtminstone vad gäller hasselbjörnbär *Rubus wahlbergii*.

Hasselbjörnbäret är det vanligaste krypbjörnbäret på Öland och jag har sett det från Ottenbylund i söder upp till Ölands norra udde där den växer rikligt kring fyren Långe Erik. Arten är tämligen vanlig längs vägar, renar och i betesmarker över stora delar av ön. Dock finns det luckor i utbredningen och i en del socknar verkar arten saknas helt. I Ölands kärlväxtflora har Åke Lundqvist tagit med *Rubus wahlbergii* som enda representanten för krypbjörnbären och även på hans utbredningskarta ser man att arten helt saknas i stora områden av sydöstra Öland.

I Nordiske Brombær finner man den bästa beskrivningen av arten men den finns också med i Den nordiska floran. Speciellt den nya upplagan, Den nya nordiska floran, 124

behandlar de flesta av de svenska krypbjörnbären och man kan här njuta av Bo Mossbergs detaljrika akvareller.

Blommorna är ljusröda, speciellt när de är nyutslagna. Blomskaften är korta, vilket medför att blomställningen oftast är kompakt (se bilden). Taggarna i blomställningen är grova och ofta klolikt krökta. Bladundersidan brukar vara mjukt gråfiltad speciellt på bladen i blomställningen. Buskarna brukar vara stora med grova årsskott försedda med 4-6 mm långa kraftiga taggar. Årsskottets mittblad har en hjärtformig bas och övergår via en jämn rundning i en något utdragen spets. Arten saknar skaftade glandler. På årsskottets stam saknas glandler helt men i blomställningen kan det finnas en hel del oskaftade glandler.

Inga andra öländska krypbjörnbär har så krokiga taggar i blomställningen som hasselbjörnbär. Spetsbjörnbär *Rubus gothicus*, som också är ganska vanligt på Öland, har få hår på bladundersidan, som därför känns sträv. Blommorna är närmast vita och bladen har en mycket längre utdragen spets. Lindblomsbjörnbär *Rubus mortensenii* har mycket klenare taggar, som är raka och smala speciellt på blomskaften. Arten är beskriven i *Krutbrännaren* 2004:2. De övriga krypbjörnbären finns omnämnda i en artikel i *Krutbrännaren* 2003:3. De är ovanliga på Öland och det är endast det sällsynta daggbjörnbäret *Rubus glauciformis*, som kan vålla problem. Kom

Hasselbjörnbär *Rubus wahlbergii*. Blomskott och bladskott. Belägg & skanning: Göran Wendt.

dock ihåg att krypbjörnbär som växer skuggigt kan vara helt avvikande och oftast inte går att bestämma alls.

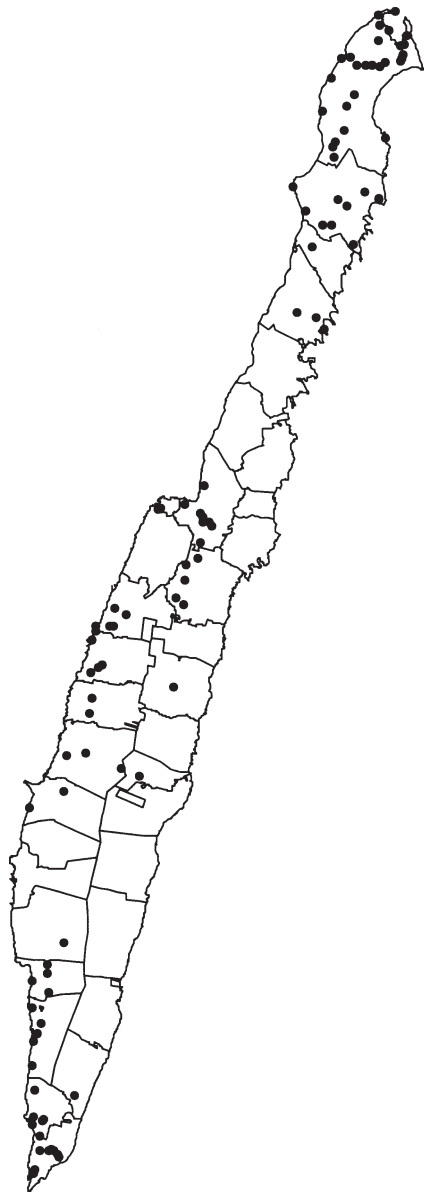
Kartan visar fynd från och med 1998. De flesta är mina egna, men det ingår även ett antal fynd av de aktiva ölandsbotanister, som har börjat ta itu med de lite besvärliga *Rubus*-arterna.

Nu kan det vara en trevlig utmaning att finna björnbäret i nya socknar och att fylla de stora luckor i utbredningen, som kartan visar. Ulla-Britt Andersson och Thomas Gunnarsson tar gärna emot tips och även jag är intresserad och nås t ex via mail (gowe@telia.com).

Göran Wendt
Högstorpsvägen 142 B
352 42 Växjö

Referenser:

- Andersson, U-B & Gunnarsson, T. 2003. *Nya utmaningar- björnbär på Öland*. - *Krutbrännaren* 12:110-115
- Mossberg, B & Stenberg L. 2003. *Den nya nordiska floran*
- Pedersen, A. & Schou, J. C. 1989. *Nordiske Brombær*. - AAU Reports 21. Bot. Inst., Aarhus Univ.
- Sterner, R. 1986. *Ölands kärlväxtflora*. Andra reviderade upplagan utgiven av Lundqvist, Å.
- Wendt, G. 2004. *Lindblomsbjörnbär *Rubus mortensenii* på Öland*. - *Krutbrännaren* 13:67-69.

Fynd av hasselbjörnbär *Rubus wahlbergii*
1998-2004

Bärskatta *Solanum scabrum* funnen på Öland

Tisdagen den femte oktober fann jag på Adas väg söder om Södra Möckleby, knappt hundra meter öster om stora vägen en helt liten avfallshög för trädgårdsavfall. Åtskilliga trädgårdsväxter stod där i blom. Bland dessa fann jag en *Solanum* som jag tyckte mig känna igen som *S. scabrum* bärskatta, på dess stora blanka, svarta frukter. Jag tog en kvist som belägg och fick min misstanke bekräftad under ljugarafton hos Kerstin och Lennart Segerbäck i Dalby i slutet av november.

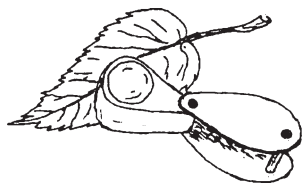
På den lilla grusvägens andra sida befann sig ägarna till adressen Adas väg 1 eller 2 i trädgården flitigt arbetande. Jag vände mig till dem för att få ytterligare information om bärskattan. Stanley Johansson berättade då att han hade fler sådana växter i sin trädgård och förevisade åtminstone ett frodigt exemplar med väl utvecklade frukter. Han berättade också att denna art och ytterligare några som han inte kände namnen

på hade dykt upp på hans tomt efter det att paret köpt jord från annat håll i avsikt att förbättra jordmånen för sina trädgårdsväxter. Tyvärr visste han inte varifrån jorden kommit.

Stefan Lithner
Vinkelgatan 26B
374 38 Karlshamn

Bärskatta *Solanum scabium*. Foto Stefan Lithner

Under luppen...

Brunven *Agrostis canina*

Räpplinge: Borgehage, i ett skogskärr öster om Strandvägen ca 400 m söder om norra gränsen av reservatet. 22/8-2004 Sven Johansson

Trädgårdsmålla *Atriplex hortensis*

Vickleby: Capellas trädgårdstipp 5/7-2004 Pav Johnsson

Brunrör *Calamagrostis purpurea*

Räpplinge: Borgehage, i ett skogskärr öster om Strandvägen ca 400 m söder om norra gränsen av reservatet. 22/8-2004 Sven Johansson

Dikeslänke *Callitriche stagnalis* **Grönstarr** *Carex demissa* **Källarv** *Stellaria alsine*

Glömminge: Ispeudde OSO, i nyligen avverkad tall/granskog alldeles öster om stig som går norrut ca 500 m från havet. 5/8-2004 Ulla-Britt Andersson & Göran Wendt Ovanliga arter på Öland.

Knagglestarr *Carex flava*

Högsrum: 650 m norr avtaget till Ismantorps borg, östra kanten av vägen, i dike, tillsammans med klubbstarr *C. buxbaumii* och jättestarr *C. riparia*, norr om elledning. 15/8-2004 U-BA & TG Ovanlig art på Öland.

Sloklösta *Ceratochloa sitchensis*

Glömminge: Gammal trädgårdstipp/sand-

tag väster om väg 136, vid Galgbacken. 22/8-2004 U-BA & TG Håkan Lundkvist Ny art för socknen.

Parksallat *Cicerbita macrophylla* ssp. *uralensis*

Böda: Hamnen i Byxlekrok 2004 LB & K-GB Ny art för socknen

Mexikansk spikklubba *Datura innoxia*

Mörbylånga: Jordhögar vid reningsverket. 2004 LB & K-GB Ny art för socknen.

Skavfräken *Equisetum hyemale*

Kastlösa: Parteby alvar, 2,2 km öster väg 136. 1/8-2004 Christer Albinsson Sydlig lokal för arten på Öland.

Sommarbinka *Erigeron annuus*

Torslunda: på gammal träda i Skogsby 2004 LB & K-GB

Ålandsrot *Inula helenium*

Torslunda: Skogsby vägkant vid Lundtorpsgatan 2004 LB & K-GB

Hammarbytaklök *Jovibarba globifera*

Böda: Söder Byxelkrok, i stenskravel längs en grusväg 2004 Per-Åke Karlsson Ny art för socknen

Axslinga *Myriophyllum spicatum*

Böda: Grankullavik, strax norr om gamla färjeläget 7/8-2004 U-BA & TG Ny art för socknen

Kermesbär *Phytolacca acinosa*

Torslunda: Joels udde 144, Färjestaden in-
vid stenmur 30/8-2004 Jan-Olof Petersson

Eldtorn *Pyracantha coccinea*

S. Möckleby: Alvaret söder om stenbrot-
ten vid Hesperislokalen. 2004 LB & K-GB

Vitreseda *Reseda alba*

Hulterstad: Alby-Triberga mosse,
ruderathög väster om landsvägen, mellan
landsvägen och mossen. 8/10-2004 U-BA
& TG Ny art för socknen

Kanelros *Rosa majalis*

Löt: Söder om Kårehamn 2004 LB & K-
GB Ny art för socknen

Armeniskt björnbär *Rubus armeniacus*

Mörbylånga: Motionsspår norr om vandrar-
hemmet 2004 LB & K-GB

Glömminge: Gammalt sandtag/ruderattipp
väster om väg 136 på gränsen till Högs-
rum. 2004. LB & K-GB Ny art för socknen

Rostbjörnbär *Rubus pedemontanus*

Gärdslösa: Skedås ost, i betad tallskog som
utgör en förlängning söderut av Skedåsen i
Bredsättra socken. 13/11-2004 U-BA & TG
Ny art för socknen

Svenskt björnbär *Rubus suecicus*

Kastlösa: Bjärbo väst, knappt 1 km från
havet, i NO kanten av buskrik betesmark,
växer också längs en grävd kanal som går
västerut. 28/7-2004 U-BA & TG Tommy
Knutsson

Tuvig blåstjärna *Scilla amoena*

S. Möckleby: längs vägen mot alunskiffer-
högarna 2004 LB & K-GB

Rosenkronill *Securigera varia*

Högbý: Söder Hornsjöns utlopp nära stug-
tomt. 6/8-2004 Göran Wendt. Arten har
kontinuitet på lokalen sedan 1938!

U-BA & TG (Ulla-Britt Andersson & Tho-
mas Gunnarsson) LB & K-GB (Lissbeth &
Karl-Göran Bringer)

Hammarbytaclök *Jovibarba globifera*

Foto: Per-Åke Karlsson

ÅKE LUNDQVIST

SAMLADE SKRIFTER UR ÖLÄNSK BYGD

Unik nytgåva – missa inte chansen

I flera decennier hade Åke Lundqvist en given centralposition när det gällde utforskandet av Ölands växtvärld. Mellan åren 1963 och 1977 bidrog han med flera artiklar om den öländska naturen i Ölands Åkerbo hembygdsförenings årsskrift ”Öländsk bygd”, bl.a. behandlades Ölands orkidéer, träd och våtmarker. För att göra artiklarna tillgängliga för en bredare allmänhet, har Ölands Botaniska Förening sammanställt en nytgåva av Lundqvists samlade bidrag till ”Öländsk bygd”. Genom familjen Lundqvists och Ölands Åkerbo hembygdsförenings tillmötesgående har detta varit möjligt. Trots att artiklarna är mer än 25 år gamla, känns de fortfarande högst aktuella. Vi tror att botanister och andra vänner av Ölands unika natur skall få stor glädje av att få möta ön med Åke Lundqvist som ciceron.

Boken på drygt 200 sidor finns att köpa hos Thomas Gunnarsson, Kummelvägen 12, Gårdby, 386 92 Färjestaden tel. 0485-332 24 e-post: thomas_gunnarsson@telia.com eller Helena Lager, Stora Brunneby 3024, 380 62 Mörbylånga tel. 0485-440 69 e-post: helena.lager@home.se

Pris endast 150 kr

Medlemmar i ÖBF kan få boken hemskickad inom Sverige till en totalkostnad av 170 kr, beställ hos Thomas Gunnarsson.

Ölands Botaniska Förening

Program för januari - juni 2005

- Tisdag 8/2 Föredrag - Ölands svampar
Tommy Knutsson visar bilder och berättar om spännande svampfynd på Öland. Samling: Folkhögskolan i Skogsby kl. 19.00
- Onsdag 16/3 Årsmöte Ölands folkhögskola kl. 19.00.
Se kallelse med dagordning sidan 132 i detta nummer. Efter årsmötet har vi ett upptaktsmöte inför växtsäsongen 2005.
- Lördag 16/4 Exkursion
Vi eftersöker mjältbräken runt Möcklemossen. Samlingen stora p-platsen vid Möckelmossen kl. 10.00. Medtag fika, GPS (om ni har) och bered er på en lång och stärkande promenad.
- Tisdag 10/5 Exkursion
Tommy guidar oss i de vårfagra markerna runt Törnbotten. Samling kl. 18.00 vid infarten till Törnbottens stugby.
- Onsdag 18/5 Exkursion
Ulla-Britt och Thomas guidar på alvaret strax söder om Ölands Skogsby. Samling kl. 18.00 vid p-platsen söder om ekologiska forskningsstationen.
- Helgen 21-22/5 Inventeringsläger på norra Öland med tonvikt på maskrosor. Intresserade hör av sig till Ulla-Britt eller Håkan tel.nummer sid.86.
- Onsdag 1/6 Exkursion
Ulla-Britt och Thomas guidar på Gårdby sandstäpp. Samling kl. 18.30 vid p-platsen i norra delen av sandfältet (ca 1 km norr om byn och precis innan tallskogen tar vid).
- Söndag 19/6 De vilda blommornas dag
Exkursion till Halltorps hage. Samling vid den västligaste ingången till hagen kl. 10.00. Ledare: Ulla-Britt Andersson & Thomas Gunnarsson

Kallelse till årsmöte 2005

Medlemmarna i Ölands botaniska förening kallas härmed till **ordinarie årsmötesförhandlingar onsdagen 16 mars kl. 19.00** på Ölands Folkhögskola i Skogsby.

Dagordning

1. Val av mötesordförande
2. Val av två justeringspersoner
3. Fråga om mötet utlysts i behörig ordning
4. Styrelsens årsberättelse och redovisning av räkenskaper
5. Revisionsberättelse
6. Fråga om ansvarsfrihet för styrelsen
7. Val av ordförande och övriga ledamöter
8. Val av revisorer och revisorsuppleanter
9. Val av valberedning
10. Fastställande av utgifts- och inkomststat
11. Fastställande av årsavgift
12. Ärenden som styrelsen förelägger årsmötet
13. Av medlem framställt, skriftligen motiverat förslag som kommit styrelsen tillhanda senast 15 februari
14. Övriga av medlem framställt förslag som styrelsen tagit ställning till. Endast de ärenden som angetts i kallelsen får föranleda beslut av årsmötet
15. Övriga frågor

Krutbrännaren nr. 3 / 2004

Växtlokaler kring Färjestaden - Skogsby, del I: Ruderatmark <i>av Lissbeth & Karl-Göran Bringer</i>	sid 87
Ständigt denne Scmidelii... Buksvampsexkursion II <i>av Elna Hultqvist</i>	sid 91
Skogsklocka <i>Campanula cervicaria</i> - dagsläget på Öland 2004 <i>av Ulla-Britt Andersson</i>	sid 96
www.botanist.se - ÖBF:s hemsida	sid 104
ÖBF:s föreningsbibliotek, tidskrifter och inventarier	sid 105
Förteckning av bestämningslitteratur	sid 112
Hasselbjörnbär <i>Rubus wahlbergii</i> på Öland <i>av Göran Wendt</i>	sid 124
Bärskatta <i>Solanum scabrum</i> funnen på Öland	sid 127
Under luppen	sid 128
Åke Lundqvist - samlade skrifter ur öländsk bygd	sid 130
Program	sid 131